Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ.Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β'. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακὴ 9 τοῦ Μάη 1904 | ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὁδὸς Οἰκονόμου ἀριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 95

Ο 'ΝΟΥΜΑΣ,, ΤΗΝ ΑΛΛΗ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΔΩΔΕΚΑΣΕΛΙΔΟΣ

ΜΕ ΤΟ ΚΑΙΝΟΥΡΙΟ ΡΟΜΑΝΤΣΟ ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ

ΖΩΗ ΚΙ ΑΓΑΠΗ ΣΤΗ ΜΟΝΑΞΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΝΟΣ ΚΑΙΝΟΥΡΙΟΥ ΡΟΜΠΙΝΣΩΝΟΥ

Η ΒΑΒΩ Η ΤΑΣΙΑ

Σὰν ἤρθαν ἄμετροι οἱ ὀχτροὶ
τὸ πῆραν τόμορφο καστρί·
ἔσυραν σκλάβαις νειοὺς καὶ νειὲς
πῆραν κι' ἀσήμνια θυμωνιές·
κι' ὀχτρὸς τὸ Γιάννο ἀποθυμᾷ
μὰ ἐκεὶὸς στὸ σπῆτι πολεμᾷ·
γύρω τριγύρου ἔχουν ἐρτῇ
κι' αὐτὸς ἀλάργα τοὺς κρατεῖ·
Κόντά του ἡ βάβω του ἡ Τασιὰ
δάνει καινούργια φορεσιά·
κ' ἡ νειὰ γυναῖκα του ἡ Μαρὼ
κάνει στὸ κόνισμα σταυρό·
καὶ τᾶστρι ἡ κόρη του Αὐγὴ
σκυμμένη κάνει προσευχή.
Σὰν ᾤρεσε τὴν φορεσιὰ
τοῦ εἶπεν ἡ βάβω του ἡ Τασιά·
«Ἄκου, παιδί μου, ἐσὺ Γιαννιά...
»μὴν μᾶς μολέψουν τὴ γενιά·
»ἔχεις γυναῖκα ποῦνε νιᾶ,
»κ' ἔχεις κοπέλλα παρανιά·
»δόσε σὲ μᾶς μιὰ μαχαιργιά
»κ' ὕστερα βάλε μας ψωτιά·
»καὶ μέσ' στὴν πρώτη τὴν αὐγὴ
»πετάξου ἐσὺ μέσ' στὴ σφαγή.
»—Μάννα μου, δός μου, τὴν εὐχή.
»—Μ' ὅλη μου, γυιέ μου, τὴν εὐχή,
»Ἀρκοῦδι νᾶβγῃς τὸ ταχύ».
Κατάστηθα τὴν μαχαιργιά,
ἐδέχτηκε ὕστερα ἡ γρηγιά·
κ' ἡ νειὰ γυναῖκα του ἡ Μαρὼ
τὸν ἄσπρο ἔδωκε λαιμὸ
κάτω ἀπ' τὰ ὁλόξανθα μαλλιά
κοντὰ στὶς δυὸ σειρὲς φλουργιά·
καὶ μέσ' στὰ χέργια ἡ Αὐγὴ κρατεῖ
τὴν ὁλοδάκρυτη μορφή·
καὶ στὴ θερμὴ τὴν προσευχὴ
ἔφυγε ἡ ἄσπρη της ψυχή.
Κ' ἐκεῖ ποῦ στάθηκε ἡ Τασιὰ
γίνηκεν ὕστερα Ἐκκλησιά·
κ' ἐκεῖ ποῦ σφάχτηκε ἡ Μαρὼ
σταίνουν οἱ νειοὶ κ' οἱ νειὲς χορό·
κ' ἐκεῖ ποῦ πλάγιασε ἡ Αὐγὴ
πλῆθος νὰ κρῖνα ἐκεῖ ἔχουν βγῇ ..

ΜΑΡΚΟΣ ΑΥΓΕΡΗΣ

ΟΙ ΕΘΝΙΚΟΙ ΛΩΠΟΔΥΤΕΣ

. . . Μία εἴδηση, ποὺ πρὸ πολλοῦ εἶχε βγῆ μὰ ἦταν ἀκόμα ἀμφίβολη, ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ συγκληθῆ εἰς ἔκτακτο σύνοδο, τώρα πιστοποιήθηκε Τί νὰ σοῦ πῶ, φίλε... Εἶχε γίνει καὶ πέρσυ τὸ ἴδιο. Ἂς ἀφήσουμε ὅτι αὐτὸ τὸ ἔκτρωμα τὸ ὁποῖον λέγεται Ἔκτακτος Σύνοδος, σὲ κανένα ἄλλο κράτος δὲν γίνεται (ἐκτὸς πιὰ ἂν εἶναι πόλεμος), καὶ ὅπου οἱ ἄνθρωποι εἶναι καθαυτοῦ πατριῶτες χωρὶς νὰ τὸ ρεκλαμάρουν καὶ νὰ ξεκουφαίνουν ταῦτιά μας μὲ αὐτό. Ἂς ἀφήσουμε ποὺ σὲ ὁποιοδήποτε ἄλλο μέρος τὰ αἴσχη καὶ οἱ τρομάρες, ποὺ παίζουνται ἐπάνου σαὐτὴ τὴ σκηνή, τὴν λεγομένη Ἑλληνικὴ Βουλή, οὔτε στὸ ὄνειρό τους τὰ ξέρουν. Ἂς ἀφήσουμε ποὺ ἀλλοῦ ἡ φιλοτιμία δὲν εἶναι τόσον φτηνὴ καὶ δὲν βρίσκεται ἀπὸ κάτου ἀπ' τὰ παπούτσια τῶν κυρίων βουλευτῶν οὔτε εἰς τὸ στραβὸ καπέλλο τοῦ κουτσαβάκη, ποὺ ζητεῖ ἱκανοποίηση διὰ τὴν προσβληθεῖσαν τιμήν του. Ἂς ἀφήσουμε ποὺ ἐκεῖ (δηλ. σὲ ὁποιο ἄλλο μέρος ἐκτὸς στὴν Ἑλλάδα) δὲν τρώγουν ὁλόκληρη συνεδρίαση γιὰ νὰ γραφῆ στὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς ἡ τάδε λέξη ποὺ πασάλειψε τὸν τάδε Βουλευτὴ καὶ οὔτε λύονται ἀπ' τὸ ἱερὸ ἐκεῖνο βῆμα, ἀπ' τὸ βῆμα τοῦ λαοῦ, οἱ προσωπικὲς διαφορὲς καὶ τὰ κομματικὰ συμφέροντα κάτου ἀπ' τὴ μουτσοῦνα τοῦ ἐθνικοῦ συμφέροντος. Ἂς ἀφήσουμε... ἀλλ' εἶναι τόσο πολλά, τόσο πολλά! Ποὺ νὰ κάθουμαι νὰ τἀραδιάσω ὅλα;

(*) Αὐτὸ τὸ γράμμα μᾶς ἐστάλθηκε ἀπ' ἔξω, ἀπὸ τὴν Τουρκιά, καὶ τὸ δημοσιεύομε δῶ γιὰ πρῶτο ἄρθρο, γιατὶ τ' ἀξίζει. Οἱ βουλευτές μας δὲ θὰ τὸ διαβάσουν— τὸ ξέρομε. Μὰ κι' ἂν τὸ διαβάσουν—πάλι τὸ ξέρομε κι' αὐτὸ—θὰ γελάσουν μαζί μας ποὔχομε τὴν ἀνοησία νὰ πιστεύομε πὼς ἱδρώνει ταῦτί τους ἀπὸ τέτοια. Τὸν παρᾶ θὰ τὸν πάρουν αὐτοί, χωρὶς νὰ λογαριάζουν ἀπὸ ποῦ θὰ τὸν πάρουν καὶ χωρὶς νὰ ντρέπονται νὰ ζητᾶνε ταμεῖα γιὰ τὴν Ἐθνικὴ Ἄμυνα, τὴν ἴδια στιγμὴ ποὺ γυμνώνουν ἀσυνείδητα τὸ Ἐθνικὸ Ταμεῖο.

Μήπως καὶ σεῖς δὲν τὰ ξέρετε; Δὲν πονᾶτε γι αὐτό; Μήπως δὲν κλαῖτε γιὰ τὴν κακοριζικιά; Γιατὶ νὰ ξύνω πληγὲς περασμένες; Θέλω νὰ πῶ γιὰ συμπέρασμα ὅτι οἱ βουλευταί μας εἶναι φιγουρίνια βουλευτῶν καὶ γι' αὐτὸ εἶναι καί.... ἀμίμητοι.

Θὰ πορεῖς βέβαια, φίλε Νουμᾶ, γιὰ τὴν πολυλογία μου, ἀφοῦ ἐκεῖ ἀπ' ὅπου θἄρχιζα, δὲν ἔφθασα ἀκόμα. Ἀλλ' ἀπόδωσέ το, κατὰ τὸν Ροΐδη, στὴν γεροντική μου ἡλικία. Πλὴν μ' ὅλα ταῦτα θὰ μποροῦσα νὰ δικαιολογηθῶ ἂν σοῦ ἔλεγα ὅτι, ὅταν πιάσῃ κανεὶς νὰ γράψῃ γιὰ τέτοια ζητήματα πέφτει σὲ χάος καὶ δὲν ξέρει τί πρῶτο νὰ πῆ. Τόσα καὶ τόσα βιβλία ἐκδίδουνται. Μὰ νομίζω ὅτι θᾶταν ἀνάγκη καὶ κανένα δεκάτομο μυθιστόρημα νὰ ἐκδοθῆ σὰν τὸν Περιπλανώμενο, ὅπου μὲ ἴδια δύναμη νὰ περιγράφουνται τὰ χάλια μας καὶ νὰ μὴν ἔχουν τελειωμό....

* * *

Ἔλεγα λοιπὸν γιὰ τοὺς χαριτωμένους μας βουλευτάς. Πέρσυ κάμαν μία Ἔκτακτο καὶ πῆραν τόση ἀποζημίωση. Εἶναι ὅλοι τους καμμιὰ διακοσαριά. Λέγουν ὅτι τοὺς δίνουν χίλιες δραχμές, ἄλλοι μοῦπαν δυὸ χιλιάδες. Αὐτὰ τὰ χρήματα τὰ πῆραν πέρσυ ἐκτὸς ἐκεῖνα ποὺ πέρνουν τακτικά, καὶ ἔκαμαν μιὰ τρῦπα στὸ νερό. Θὰ τὰ πάρουν καὶ φέτος γιατὶ λέγουν δὲ προφθαίνουν νὰ ψηφίσουν ὅλα τὰ νομοσχέδια... Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς λυπηθῆ. Γιατὶ ὅταν πέσῃ κανεὶς σὲ χέρια ἀσυνειδήτων μόνο ἀπ' τὸ Θεὸ νὰ καρτερᾷ σωτηρία μὲ κανένα θαῦμα. Ἀλλὰ τὰ θαύματα πέταξαν τώρα καὶ δυὸ χιλιάδες χρόνια καὶ ἔχουμε τὴν ἀλήθεια γυμνὴ μπροστά μας καὶ μᾶς φοβερίζει.

Παραπονούμαστε πὼς δὲν ἔχουμε χρήματα γιὰ τὸ στρατό μας καὶ δίνουμε ἢ καλύτερα μᾶς κλέφτουν οἱ βουλευταὶ δυὸ χρόνια στὴ σειρὰ τόσες χιλιάδες δραχμές. Τί ἄλλο θέλουμε; τὸν παπᾶ; Ἄμ ἔτσι ποὺ πᾶμε οὔτε παπᾶς μᾶς χρειάζεται.

Ἄχ! πὼς ἤθελα οἱ βουλευταί μας νὰ σκέπτουνταν ἔτσι: «Εἴμαστε, δοξα τῷ Θεῷ, πλούσιοι οἱ περισσότεροι, ἂν ὄχι ὅλοι (καὶ πρέπει νᾶναι ὅλοι γιατὶ ἂν δὲν εἶσαι πλούσιος δὲν γίνεσαι βουλετής) Πέρσυ πήραμε ἀποζημίωση τόσες δραχμές. Ἡ ἀνάγκη τὄφερε νὰ μᾶς δώσουν καὶ φέτος, ἀφοῦ δὲν ἀνοίξαμε τὰ μάτια μας καὶ δὲν εἴχαμε τὸν νοῦ στὸ κεφάλι νὰ τελειώσουμε σὰν καλοὶ πατριῶτες ὅ,τι εἴχαμε νὰ κάμουμε καὶ νὰ γυρίσουμε στὰ σπίτια μας μὲ τῆ συνείδηση καθαρὴ καὶ μὲ τὴν εὐχαρίστηση ποὺ ἐκπληρώσαμε τὸ ἅγιο μας καθῆκον. Ἀλλ' ὄχι! ἐμεῖς τέτοιες δοκιμασίες δὲν τίς τρῶμε! Ὄχι· δὲν πουλᾶμε γιὰ χίλιες δραχμὲς τῆ συνείδησή μας. Τὰ χρήματα αὐτὰ δὲν τὰ θέλουμε. Θὰ γίνουν φωτιὰ νὰ μᾶς κάψουν. Ὄχι!

αὐτὰ φθάνουν γιὰ τρεῖς πυροβολαρχίες τοῦ στρατοῦ, ποὺ εἶναι τσίτσιδος καὶ δὲν ἔχει τουφέκι. Ἂν χρειασθοῦν κι' ἄλλα, δίνουμε κι' ἀπ' τὴν τσέπη μας. Ἡ ψυχή μας δὲ βαστᾷ σὲ τέτοιο ἐξευτελισμό, δὲν βαστᾷ τὴν κατάρα ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους ποὺ θὰ παρακολουθῇ κάθε βῆμά μας στραβό. ..»

* *
*

Ἤθελα ἔτσι νὰ σκέπτουνταν οἱ βουλευταί μας καὶ τότε πολλὰ καλὰ θὰ βλέπαμε. Διότι γιὰ νὰ φθάσουν σαὐτὴ τὴν σκέψη πολὺ σκουριὰ πρέπει νὰ ρίξουν ἀπὸ πάνου τους. Δὲν θέλω νὰ μοῦ ποῦνε πὼς ζητῶ παράλογα πράματα, ὅπως δηλ. χρηματικὴ θυσία. Ἐκεῖνοι ποὺ ξοδεύουν εἴκοσι καὶ τριάντα καὶ περισσότερες χιλιάδες γιὰ τὶς ἐκλογές, ἔχουν νομίζω καὶ κάτι τι γιὰ τὸ ἔθνος. Ἔπειτα δὲν λογαριάζετε τὴν μεγάλην ὠφέλεια ἀπ' τὸν ἔξω Ἑλληνισμό, ὅταν δῇ μιὰ τέτοια πράξη τῶν πατέρων τοῦ ἔθνους; Πόσοι τώρα ἔχουν τὸ χέρι τους στὴν τσέπη καὶ φοβοῦνται νὰ τὸ βγάλουν γιατὶ λένε—καὶ δὲν τοὺς ἀδικῶ—ὅτι δὲν ἔχουν ἐμπιστοσύνη νὰ δώσουν ;

Αὐτά,φίλε Νουμᾶ, εἶχα να σοῦ γράψω καὶ νὰ ἐλαφρώσω τὸ βάρος ποὺ πατεῖ στὴν καρδιά μου. Γιατὶ ὅταν ἔμαθα πὼς θὰ συγκληθῇ καὶ πάλι Σύνοδος ἐσχημάτισα τὴν πεποίθηση ὅτι οἱ βουλευταὶ ηὗραν νέον τρόπο, πιὸ τεχνικό, νὰ γυμνώνουν τὸ κράτος καὶ εἴθε ὁ Θεὸς νὰ μὲ βγάλῃ ἀπατημένο...

Πόλη, Ἀπρίλης τοῦ 1904.

ΕΝΑΣ ΑΓΝΩΣΤΟΣ
Φίλος τοῦ «Νουμᾶ»

ΑΝΕΜΟΤΡΑΓΟΥΔΑ

Κί' ἂν μοῦ σφίγγει ὁ πόνος τὴν καρδιὰ κι' ἡ λύπη ἀχόρταγα μοῦ κρυφοτρώει τὰ στήθια κι' ἂν ἀγρυπνος μὲ κλάψες κι' ἀναστενάγματα περνῶ πάντα τῆς βραδιᾶς τὸ μάκρεμα, κι' ἂν σκάνω, κι' ἂν ζῶ πνιμένος στὴν ἀπολπισιὰ καὶ στὸ βαθὺ σκοτάδι, κι' ἂν... ξεψυχῶ... σύ, ποῦ τὸ ξέρεις ;

Ἐγώ, ἐγὼ πεθαίνω, ἐγὼ σβύνω καὶ λυόνω μέρα τὴ μέρα.

Τὸ φῶς τοῦ ἥλιου τὸ λαμπερὸ μὲ θαμπώνει καὶ τὸ φέγγω τοῦ θλιμμένου φεγγαριοῦ ἡ ἀχνάδα μ' ἀλαφρόνει καὶ τὸ βαθὺ πολὺ βαθὺ σκοτάδι μ' ἀναστατώνει. Σὰν τὸ σύννεφο σκεπάσῃ, πυκνὸ καὶ πλατύ, τὸν ξάστερο οὐρανὸ καὶ σκοτεινιάσῃ ἡ γῆς, τὰ πουλάκια φτερουγίζουν φοβισμένα στὶς φωλιές. τους καὶ χλωμιάζει ὁ κάμπος γύρα· στὴ μπόρα ὅλα δειλιάζουν καὶ πᾶ νὰ κρυφτοῦνε, μὰ ἐγὼ στέκουμαι νὰ βραχῶ· μ' ἀρέσει νὰ τρώγω τὶς μπόρες καὶ τὶς φουρτοῦνες, ἔτσι ἀπροστάτεφτα στὴν ἐρημιά. Στὴν ἀνοιασιὰ' ἀφτὴ βρίσκω τὴ χαρά μου κ' αἰστάνουμαι τὴ μεγαλήτερη εὐτυχία.

Τὸ καραβάκι μὲ μπουνάτσ' ἀρμενίζει κοντὰ στὸ χαλικοστρωμένο ἀκρογιάλι· λὲν πὼς εἶναι εἶν' ὄμορφο νὰ κοιτᾷς τὰ μικρὰ κυματάκια ποῦ σπάνε στὶς μπάντες του γλυκὰ κι' ἁπαλά, καὶ πὼς εἶναι μεθυστικὸ νανούρισμα νὰ ξαπλόνεσαι κάτ' ἀπ' τὴ ματίστρα καὶ τὸ δροσερὸ ἀγεράκι τῆς στεριᾶς νὰ σ' ἀνεμίζῃ τὰ μαλλάκια σου χαδεφτά, χαδεφτά.

Ἐγὼ θέλω νἄμαι κουκουλομένος μέσ' τὴν καμπίνα καὶ νὰ κοιμοῦμαι.

Ἐκεῖ χάμου στὰ πόδια σου κατι σπαράζει, ξεψυχᾷ—γυρίζεις τὰ μάτια σου καὶ φέβγεις, βάνεις στὸ νοῦ σου χαρὲς καὶ γέλια, μὴν τύχῃ καὶ λυπηθῇς.

Κακόμοιρο κορμί ! Θἀποθάνῃς καὶ σὺ μιὰ μέρα· ἔτσι ἄξαφνα θὰ σὲ σκεπάσῃ ἡ αἰώνια μαβρίλα ποὺ δὲ σβύνει ποτές, ἡ μαβρίλα ἡ ἀπέραντη ποὺ μέσα της, χωρὶς νὰ φανῇ, σκροπᾷ καὶ διαλύεται κι' ἡ φωτεινότερη λάμψη.

Συλλοΐσου το ! Τὸ σκοτάδι, ποὺ τόσο φοβᾶσαι τόρα καὶ κλέγγεις, θὰ τ' ἀγκαλιάσῃς ἀπ' τὴ μέρα κείνη καὶ θὰ ξήσῃς μέσα σ' ἀφτὸ ἀφανισμένη κι' ἀγνώριστη. Σὲ λυπιοῦμαι ποὺ θὰ χαθῇς ἀδίκως στὸ μεγάλο σύννεφο ποὺ πάντα σὲ φοβίζει.

Γιατὶ νὰ μὴ πλανᾷς ποτὲ τὸ λογισμό σου ὡς ἐκεῖ ;

Γιατὶ νὰ κλωτσᾷς καὶ νὰ σπρώχνῃς μὲ τὸ χρυσό σου πεδαράκι τὴν Ἀλήθεια ; Θὲς πάντα νὰ ζῇς ἔτσι, ἀνοιαστα κι' ἀσυλλόϊστα ; .. σὲ θλίβει ; σὲ φοβίζει ;.. σύχασε... μή... μὴ χλωμιάζεις...

Μὰ πρέπει νὰ φύγῃς γρήγορα ἀπ' τὸν κόσμο, τὸ θέλω σὰν ὀχτρὸς—ποιὸς φίλος ζητᾷ τὸ θάνατο ; κι' ὅμως εἶμαι φίλος, φίλος ποὺ ζῶ στὸν ἀέρα ψηλὰ καὶ δὲ μιλῶ ποτὲς μὲ τὸ κορμί μου. Τ' ἄφησα· εἶναι τώρα κάμποσος καιρός· τὸ ξέρεις δά ! πάντα μπόδιο μοῦ ἦτανε στὶς ἰδέες μου καὶ στὰ ὄνειρά μου.

Θέλω λοιπὸ νὰ ποθάνῃς σύντομα... σὲ φαντάζουμαι ἕνα δροσολουσμένο ξανθὸ ἀγεράκι ποὺ θὰ σὲ χαίρουμαι στὴν ἐρημιὰ μονάχος. Ὤχ ! Ὀλπίδα μου· ναι ! ὁ Θεός μου θὰ σὲ στείλῃ κοντά μου μιὰ μέρα νὰ μὲ δροσίσῃς ποὺ καίγουμαι καὶ τότε θὰ σ' ἔχω δική μου.

Ναὶ θὰ καίγουμαι καὶ σύ, Δροσούλα μου, θἄρθῃς νὰ μὲ δροσίσῃς ποῦ θᾶσαι ἀέρινη καὶ δροσερὴ ὅπως πάντα σ' ὀνειρέβουμαι.

ΜΑΡΚΟΣ ΓΕΡΑΝΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤ' ΑΠ' ΤΗΝ ΚΟΥΤΑΛΗ

ΣΤΑ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΓΙΑ ΤΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΤΟΥΣ ΕΡΕΥΝΑ

ΓΡΑΜΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ (*)

«Ὁ τρόπος αὐτός—μᾶς λέγει—ἐὰν δὲν μᾶς δίδει τὸ ὁριστικὸν πρότυπον τῆς ἐθνικῆς μας γλώσσης φανερώνει ὅμως τὴν φυσικὴν μέθοδον κατὰ τὴν ὁποίαν τείνει νὰ διαμορφωθῇ αὐτομάτως (!!!) ἡ γλῶσσα εἰς ἐνιαῖον ὄργανον ὅλων τῶν εἰδῶν τοῦ λόγου καὶ τοῦ αἰσθητικοῦ καὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ.»

Ἐδῶ ἀρχίζει νὰ κυκλοφορεῖ ἐντὸς τοῦ ἐρευνητικοῦ ὀψαρακίου τὸ ὑγρὸν πῦρ τῆς ἐμπνεύσεως καὶ σὲ λίγο μ' ὅλο τὸ αὐθόρμητον χυμίζει πρὸς τὸ ἀγκίστριον. «Δὲν εἰμπορῶ ὅμως ν' ἀποκρύψω ὅτι διὰ τὴν αἴσθησιν μου τὸ τεμάχιον αὐτὸ ποῦ ἀντέγραψα παραπάνω, ὅπως ὅλη ἡ ἀριστοτεχνικὴ μετάφρασις τοῦ «Ἀμλέτου» ἀπὸ τὸν Πολυλᾶν, εἶναι ἀπὸ τὰ ζωντανότερα, ἁρμονικώτερα καὶ φυσικώτερα πρότυπα τῆς γλώσσης αὐτῆς, ἡ ὁποία τείνει νὰ καταστάθῃ ἡ ἐνιαία γλῶσσα τοῦ ἔθνους, ἐπὶ τῆς ὁποίας θὰ συναντηθῇ μίαν ἡμέραν ὁριστικῶς ὁ γραπτὸς λόγος τοῦ καλλιτέχνου, τοῦ σοφοῦ καὶ τοῦ ἐπιστήμονος. Π. Ν.»

Τὸ τεμάχιον ἀφτὸ τὸ ὀρεχτικὸ καὶ μοσκομυρωδάτο ποὺ ἔκανε τὸν ψαρᾶ νὰ κρεμαστεῖ ὁριστικῶς ἀπὸ τ' ἀγγίστρι του, νά το:

«Νὰ εἶναι τὶς ἢ νὰ μὴν εἶναι, ἰδοὺ τὸ ζήτημα
Ἂν θέλῃ εὐγένεια τῆς ψυχῆς ὅλα νὰ στέργῃς
Τὰ πικρὰ βέλη ποὺ ἀκοντίζει τύχη ἀχρεία
Ἢ σ' ἕνα πέλαγος κακῶν ἁρματομένος
Ἀντίστασιν νὰ κάμῃς καὶ νὰ παύσῃς ὅλα.
Θάνατος—ὕπνος— τίποτε ἄλλο καὶ ἂν εἰποῦμε
Πῶς μ' ἕναν ὕπνον παύει ὁ πόνος τῆς καρδίας
Καὶ οἱ τόσοι κτύποι, τῆς σαρκὸς ἀρχαία κλήρα,
Θὰ ἦτον τέλος ἄξιο τῶν θερμῶν εὐχῶν μας.
Ἀμλέτος Πρᾶξις Γ'. Σκηνὴ Α'.

(*) Συνέχεια ἀπὸ τὰ φύλλα 92, 93 καὶ 94.

Φαντάζεσαι ἄνθρωπο στὴ στάση τοῦ Χάμλετ ὑποχρεωμένο νὰ ξέρει ἀπόξω τὴν Ἀττικὴ Γραμματικὴ γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ κλίνει τὸ τίς ; τίνος; τίνι; τίνες; τίνων; τίσι; τίνας; – τίς; τινός; τινί; τινά; τινές; τινῶν; τισί; τινάς; Κ' ἀφτὰ ὅλα γιατί; γιὰ νὰ μὴν πεῖ «Ἢ νὰ κι κανεὶς ἢ νὰ μὴν εἶναι ἢ νὰ μιλεῖ κανεὶς σὰν ἄνθρωπος ἢ νὰ βουβαίνεται,νὰ τὸ ζήτημα.»

Σοῦ χαρίζω τ' ἄλλα πολύτιμα πετραδάκια τῆς ἔνδοξης κλήρας ποὺ μᾶς ξεκληρίζει ἐλεινὰ ἀπομεινάρια.

Ἀπ' ὅλην τέλος τούτη τὴν τρομαχτικὴ βολιδοσκόπηση τοῦ Πόντου τοῦ Ἰκαρίσιου τὸ πετροβόλημα τῆς θάλασσας καὶ τὸ τραβοκόπι τοῦ γρόπου, τί ξεκαθάρισε ; Μία λαπίνα!

Καιρὸς πγιὰ νὰ ξεκουραστεῖ ὁ ψαρᾶς μονολογῶντας στὴν ἐλευθέρα του μικτή.

Ἔσπουδασ' ἄχ ! ψυχολογίαν
Ἰατρικὴν καὶ καλαισθητικὴν
Κ' ἀλλοί μου καὶ ὀνειροκριτικὴν
Μὲ ἔφεσιν καρτερικὴν
Κ' ἰδοὺ ἐγὼ φτωχός, μωρὸς
Ὅσο καὶ πρίτερα σοφός.

Ὅλο ἐκεῖνο τὸ διπλοτριπλοροδόσταμα τῆς ὀνειροψυχολογίας καὶ φυσιοκαλαισθησίας καταστάλαξε στὸ πόση ἔμπνευση κ' αὐθόρμητον θὰ δεῖξουν οἱ συγγραφεῖς στὴν ἐλευθερομιξία τους καὶ πόσο γοῦστο κ' ἀντοχὴ τὸ κοινὸ κατεβάζοντας τὰ μαγειρέματά τους.

Γιὰ ἔργο ποὺ τῆς τωρινῆς γενεᾶς οἱ διαλεχτοὶ πρέπει μὲ νοῦ καθαρὰ συνειδητό, μὲ λογισμὸ ἄδολο ν' ἀνοίξουν δρόμο, μὲ καρδιὰ θερμὴ νὰ ὁδηγήσουν τὶς νέες γενεές, γιὰ τέτιο ἔργο μᾶς προσφέρει ὁ καλαίσθητος καὶ κριτικὸς ἐρευνητὴς ὁδηγοὺς τὸ αὐθόρμητον καὶ τὴν ἔμπευσιν τῆς ἐλευθερομιξίας. Στὰ παιδιὰ μας γιὰ νὰ τὰ φωτίσει καὶ νὰ τὰ ἐνθουσιάσει ὁλόψυχα σ' ἀφτὴ τὴν ἐσωτερικὴ τοῦ ἔθνος ἀναμόρφωση — τὸ αὐτόματον μὲ τὸ ὁποῖον ὅλα θὰ γίνουν μονάχα τους.

Καμαρωμένη ἐπιστήμη Κ' ἀψηλὴ Φιλοσοφία !

Πῶς κακ' ἐλπίδα δὲν τὴ χάνει ὁ νοῦς
Ποῦ εἶναι σὲ κούφια λόγια κολλημένος
Σκάβει μὲ χέρι ἀχόρταγο γιὰ θησαυροὺς
Κ' ἂν βρεῖ σκουλίκια εἶν' εὐχαριστημένος

Νὰ τὶ ἔπαθες κ' ἐσύ ! Πολὺ δὲ διαφέρουν, μὴ νομίζεις, οἱ ἐλευθερομικτικὲς καλαισθησίες ἀπ' τὰ σκουλικάντερα ποὺ μετὰ τὴ βροχὴ βρίσκεις στὸ χῶμα ἔφκολα κ' ἀπάν' ἀπάνω.

Γιὰ θησαυροὺς μᾶς ἑτοίμασ' ὁ ἐρευνητὴς· θησαυροὺς ἐπιστήμης καὶ καλαισθησίας. Ψυχρῶς τὴν φύσιν καὶ φιλοσοφίαν τῶν φαινομένων μᾶς φοβέρισ' ὅτι θὰ ἐξετάσει. Ἀλλὰ στὴ φύση τὶ σημασία τοῦ φαίνουνταν νάχει τ' ὡραῖο, δὲ μᾶς τὸ εἶπε· ἔτσι θὰ καταλαβαίναμε ὄχι τέτοια τὴν φιλοσοφία τῶν φαινομένων· ἀφτὰ φιλοσοφία δὲν ἔχουν. Ἂν ἔχει, θάχει ὁ νοῦς ποὺ τὰ θωρεῖ.

Τί ; μὴ νόμισες κ' ἐσὺ πῶς τ' ὡραῖο στὴ φύση τὴ ζωντανὴ ἔγινε γιὰ νὰ μᾶς ἐμπνέει καλαισθητικὲς γνωμολογίες ; Κακὴ ἐπιστήμη καὶ ψυχρὴ φιλοσοφία! Δὲν εἶν' ὁ ἄνθρωπος τῆς πλάσης τὸ κέντρο ! Τὴ ζωὴ μὲ καρδιὰ θερμὴ, μ'ἀγάπη νὰ τὴν κοιτάζεις ! ἀλλιῶς τὰ ὡραῖα δὲ θὰ τὰ νιώσεις. Στὴ φύση ποὺ ζεῖ τ' ὡραῖο μὲ τὴ ζωὴ τὴν ἴδια εἶναι σφιχτοδεμένο, μ' ἐκείνης τίς θεμελιακὲς ἀνάγκες, τὴ διατήρηση, τὴ νέωση, τὴν αἰωνίωση τοῦ εἴδους.

Τὸ ὄντο εἴτε μηχανικὰ κ' ἀσυναίσθητα, εἴτε ἀπὸ ἔνστιχτο, ἢ στοὺς ἀνώτερους ὀργανισμοὺς καὶ μὲ συναίσθηση ζητᾶ νὰ διακριθεῖ ἀπ' τὰ ὅμια του, ζητᾶ νὰ τὸ ξεχωρίσουν, νὰ τὸ προσέξουν, νὰ τ' ἀγαπήσουν, κ' ἔτσι ζητόντας νὰ περάσει στὴν ἀθανασία, ἀθανατίζει τὸ εἶδος του. Μὲ τῆς ζωῆς τὴν ὕπαρξη σφιχτὰ δεμένη, ζωῆς κ' ἀθανασίας τεχνίτρα εἶναι

τὸ λοιπὸν ἡ ὀμορφιὰ κ' ἡ ἀγάπη ποὺ πάει μαζί.

Ἔτσι καὶ γιὰ τὴ γλῶσσα, πρῶτ' ἀπ' ὅλα τὴν πρώτη καὶ σπουδαιότερή της λειτουργία θὰ προσέξομε, τὴ μόρφωση τῶν νέων γενεῶν ποὺ θὰ διατηροῦν, θὰ νεώνουν, θὰ διαιωνίζουν τὴ φυλή.

Ἡ ἐμορφιά, τ' ὡραῖο, δὲ θὰ φανερωθεῖ στὰ μάτια μας μ' ὅλη του τὴ λάμψη, ἂν τὸ πνεῦμα ποὺ ζεῖ μὲς τῆς φυλῆς τὰ σπλάχνα, δὲν τὸ λύσκμ' ἀπ' τῆς παράδοσης τὰ δεσμά. Λέφτερ' ἡ νέα ζωὴ θὰ δείξει τὴ δύναμή της καὶ τὴν ἐμορφιά. Ὅπως στὴ ζωντανὴ φύση ἔτσι κ' ἐδῶ στὴ γλῶσσα, σ' ἐτοῦτο τῆς ζωῆς ὅλων μας τὸ ζωντανὸ φῶς, τὶς πρῶτες καὶ θεμελιακὲς ἀνάγκες τῆς φυλῆς θὰ ἰδοῦμε. Τὸ χρήσιμο πρῶτ' ἀπ' ὅλα! Τούτου συνεργάτρες, Ὀμορφιὰ κ' Ἀγάπη, φέρνουν τὴν προόδο.

Νέαν τροπὴν ἤθελε ὁ ἐρεβνητὴς νὰ δώσει στὸ ζήτημα καὶ ἔψαχε τὶς θάλασσες μ' ἀγκίστρια καὶ δολώματα! Κρῖμα στὸν κόπο του! Ἐκεῖνο ποὺ τοῦ χρειάζουντον τοῦ τόστειλαν χάρισμα μὲ τὴν πόστα. Δὲν εἶχε παρὰ νὰ προσέξει κομάτι γιὰ νὰ τὸ ἰδεῖ.

Τὸν Πάλλη, μὲ τὸ ἐπιστημονικὸ κανονιάλι του ὁ ἐρεβνητής, τὸν βλέπει φακίρη ἱκανοποιημένο μὲ τὸ φακιρισμό του. Ὅμως ὁ φακίρης ἀφτὸς τούκανε τὸ πλουσιώτερο δῶρο. Ὁ Πάλλης τοῦ λέγει ὅτι γράφει ὅπως γράφει ἀπὸ λόγους πραχτικοὺς. αἰσθητικοὺς καὶ πατριωτικούς. Ὁ ψυχρὸς ἐπιστημονικὸς καὶ κριτικὸς ἐρεβνητὴς συγχίζεται ὅτι σὲ ζητήματα λεπτῆς καλαισθησίας τολμοῦν ν' ἀνακατέβουν τέτιους πρόστυχους λόγους καὶ γιὰ τιμωρία τοῦ φακίρη γράφει τὸ πατριωτικοὺς μὲ πλαγιαστὰ γράμματα, καὶ τοῦ βάζει κ' ἕνα θαμαστικό.

Τὰ ἴδια μ' ἄλλα λόγια λέγει στὸν ἐρεβνητὴ κ' ὁ Ἐφταλιώτης. ἡ ἐξαιρετικὴ ἀφτὴ φυσιογνωμία εἰς τὰ νεοελληνικὰ γράμματα,.. ὁ φανατικὸς ἀφτὸς ποὺ δὲ βλέπει ἄλλο παρὰ τὴν αἵρεσιν του. Καὶ τὰ δυὸ ὁ ἐρεβνητὴς τὰ λέγει· διάλεξε ὅπιο θέλεις.

Τὰ ἴδια φωνάζει χρόνια τώρα ὁ Ψυχάρης ὁ φανατικὸς ἀφτὸς μὲ τὸν περιωρισμένον καὶ σχολαστικὸν τρόπον ποὺ ἀντιλαμβάνεται τὸ ζήτημα. «Γλῶσσα καὶ πατρίδα, χρόνια τώρα λέγει, εἶναι τὸ ἴδιο. Νὰ πολεμᾷ κανεὶς γιὰ τὴν πατρίδα του ἢ γιὰ τὴν ἐθνικὴ τὴ γλῶσσα ἕνας εἶν' ὁ ἀγῶνας. Πάντα ἀμύνεται πέρι πάτρης.

Ὅλοι ἐτοῦτ' οἱ αἱρετικοί, στενοκέφαλοι καὶ φακίριδες πάσχουν κατὰ τὴν ὀνειροκριτικὴν ψυχοφυσιολογίαν δαλτονισμόν.

Καὶ ὅμως τὸ πρόβλημα ἔτσι ἕνα κ' ἀλάκερο ὅπως εἶναι γιὰ ἓν ἀλάκερο ἔθνος, δὲν ἐπιδέχεται παρὰ μιὰ λύση ἀληθινὴ κ' ἀφτή, μιὰ γιὰ ὅλους, βρίσκεται μὲς τὴ μιὰ ἐκείνη λέξη ποὺ μέσα της βρισκόμεθα καὶ ὑπάρχομ' ὅλοι μας. Ὅπιος δὲν τὸ βλέπει ἔτσι τὸ ζήτημα πάσχει ὄχι ἀπὸ δαλτονισμὸν—πάσχει ἀπὸ τύφλα.

Ὅμως οἱ νέοι καιρὸς πιὰ ν' ἀνοίξουν τὰ μάτια.

Ἂν ἐννοοῦν νὰ περνοῦν τὸν καιρὸ τους μὲ ψαλμουδιὲς καὶ λιτανίες καὶ μετάνιες μπρὸς στὰ εἰκονίσματα τῶν πανσέπτων καὶ τρισενδόξων προπρογόνων, ἂν ἐννοοῦν νὰ τρέφουν τὰ παιδιά τους μὲ ἀδρὰ καὶ ἀκαταμάχητα, σὰν καὶ τοῦτα:

«Ὅτι οἱ Ἐλβετοὶ εἶναι τρίγλωσσοι.»

«Ὅτι οἱ πρόγονοι μας ἦταν δίγλωσσοι ὥστε τί πειράζει νὰ εἴμαστε κ' ἐμεῖς,»

«Ὅτι ἐμεῖς ὅμως δὲν εἴμαστε δίγλωσσοι, διότι καθαρεύουσα καὶ δημοτικὴ εἶναι διάλεκτοι τῆς μιᾶς καὶ μόνης Ἑλληνικῆς γλώσσης.»

«Ὅτι οἱ Τσάκωνες ποὺ μιλοῦν διάλεκτον πάμπολυ διαφέρουσαν τῆς συνήθους ἑλληνικῆς γλώσσης εἶναι οἱ προοδευτικώτατοι τῶν Ἑλλήνων.»

«Ὅτι οἱ Ἀλβανόφωνοι, Τουρκόφωνοι, Βουλγαρόφωνοι καὶ Βλαχόφωνοι Ἕλληνες οὐ μόνον εὐδοκιμοῦσαν εἰς πᾶν εἶδος ἐργασίας ἀλλὰ καὶ ἄκρον φιλοπάτριδες εἶναι; (Ἦταν, μὰ δὲ σημαίνει.»)

«Ὅτι ὁ Λούθηρος ἔγραφεν εἰς καθαρέβουσαν κ' ὁ Κρουμπάχερ δὲ ξέρει τί τοῦ γίνεται.»

Ἂν λοιπὸν οἱ νέοι ἐνοοῦν νὰ στέλνουν ἀκόμη τὰ παιδιά τους στὸ χατζηλίκι ποὺ προσκυνοῦν ψωριάρικα σοφίσματα καὶ σκιάζονται ἀπὸ σκιάχτρα ποὺ νέοι Σκιάδες κουρταλίζουν σὲ Σκότος καὶ Σκιὰ θανάτου γιὰ νὰ τὰ δείξουν ζωντανὰ—τότες μὰ τὴν ἀλήθια οὔτε γιώτα ἂς μὴν ζητοῦν ν' ἀλλάζουν στὴν τωρινή μας ἁρμονία, ἐξ ἐναντίας νὰ τὴν πλουτίσουν εἰσάγοντας στὰ σκολειά μας τὴν Βουλγαρικήν, Βλαχικήν, Τσακωνικήν, καὶ ὅπιαν ἄλλην διάλεκτον τῆς μιᾶς καὶ μόνης Ἑλληνικῆς γλώσσης· θὰ μᾶς κάμει κάτι πγιὸ ζωντανοὺς καὶ προοδευτικούς.

Ἂν ὅμως συλλογιστοῦν τί σκόπο ἔχει τὸ ἐθνικὸ σκολιὸ—ὅτι ἐκεῖ τὸ παιδὶ πρέπει στὸ λιγότερο καιρὸ μὲ τὸ λιγότερο κόπο καὶ μὲ τὸ μεγαλίτερο ἀποτέλεσμα νὰ περάσει ἀπ' τὴν ἀγραμματοσύνη στὰ γράμματα—τότες φῶς φανερὰ θὰ καταλάβουν ὅτι τ' ὄργανο τὸ γλωσσικὸ ποὺ μᾶς ἐπιβάλλ' ἡ ἐξουσία στὸ σκολιό, στὸ γυμνάσιο, στὸ Πανεπιστήμιο, στὸ νόμο, στὴν ἀρχή, στὴ διοίκηση, ἐμποδίζει ἀφτὴ τὴν πρώτη καὶ σπουδαιότερη ἀπ' ὅλες του ἐθνικοῦ ὀργανισμοῦ τὶς λειτουργίες, τὴν παιδαγωγική, τὴν ἐθνομορφωτική. Καὶ λοιπὸν τ' ὄργανο ἀφτὸ καταντᾶ τὸ πγιὸ βλαβερὸ ἐθνικὸ καθίθρυμα.

Οἱ νέοι ἂς καταλάβουν ὅτι καιρὸς πγιὰ ν' ἀφίσουν τοὺς προγόνους στὴν ἡσυχία τους· καιρὸς νὰ ἑτοιμάζουν τὸ μέλλον τῶν παιδιῶν τους.

Ὅσο πλιὸ παλιὰ ἡ παράδοση τόσο καιρὸς της πγιά Ὅσο τελιότερη φαίνεται, τόσο πλιὸ τελιωτικὰ πρέπει νὰ καταλυθεῖ. Τέλιος εἶναι μον' ὁ θάνατος. Ἐκεῖνος δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τίποτις. Ἡ ζωὴ ἔχει ἀνάγκη ἀπ' ὅλα. Κ' ὅπιος ἔχει μέσα του ζωή, νιώθει κ' ὄρεξη νὰ δημιουργήσει νέα.

Ἡ παράδοση λοιπὸν νὰ καταλυθεῖ Μέσον ὅρο δὲν ἔχει. Μέσον φθορᾶς καὶ ἀφθορσίας δὲ θὰ ψυχομαχοῦμε. Ἡ παλιὰ ψυχὴ θὰ ἔβγει. Ὥρα της καλὴ καὶ μιὰ ὥρα προτίτερα. Ἡ ἀρχαία γραμματικὴ νὰ καταργηθεῖ. Τί χρειάζετ' ἡ πνοὴ τῆς νέκρας νὰ μᾶς παγώνει τὴ ζωή; Τί χρειάζεται ἡ ἐλευθέρα μικτή; Γιὰ νὰ ἐξακολουθοῦμε ἀκόμα νὰ δουλέβομε τὴ ψεφτιά;

Ὁ γραπτὸς λόγος θὰ μορφωθεῖ, μᾶς λέν, ἀπ' τὸν προφορικό. Ἀπ' τὸν προφορικὸ ἐκείνων ποὺ μαθαίνουν τὴ γραμματικὴ τὴν σκολιῶν μας, ἀφτὴν ἴσια ἴσια ποὺ πρέπει νὰ καταργηθεῖ;

Πιὰ ἐπιστήμη τὰ λέει τοῦτα: Ἡ ψυχολογία τῶν ὀνείρων ἢ ἡ ὑδραυλικὴ τῶν ἀπαραβιάστων ρευμάτων; Τὰ αὐτόματα γιὰ ἡ ἐξέλιξη;

Πιὰ ἐξέλιξη; Μήπως ἔχομε καμιὰ γεωλογικὴ περίοδο κ' ὁ τόπος μας ἀνάγκη νὰ κρυώσει μερικοὺς βαθμοὺς γιὰ νὰ σταθοῦν ἀπάνω του ἄνθρωποι μὲ νοῦ; Ἡ μήπως εἴμαστε ἰχθυόσκυροι κ' ἀνάγκη νὰ περάσουν ἀκόμη αἰῶνες μὲ τὴ χιλιάδα γιὰ ν' ἀνθρωπίσομε;

Μήπως τάχα ὁ νοῦς δὲν ἀνακατέβεται καὶ στὴ φυσικὴ ἐξέλιξη; Γιὰ ἰδὲς τί καταφερ' ὁ ἄνθρωπος στὰ λαχανικά, στὶς πατάτες στὰ λουλούδια, στοὺς καρπούς, στὰ ζῶα;

Κ' ἔπειτα ἐδῶ στὸ δικό μας πρόβλημα ἔχομε κοινωνικὴ ἐξέλιξη. Ἐτούτη μπορεῖ νὰ κάμει σὲ χίλια χρόνια ἕνα πάτημα, μπορεῖ ὅμως καὶ σ' ἕνα νὰ κάμει χίλια.

Οἱ νέοι ἂς δείξουν πὼς ξέρουν νὰ πηγαίνουν μπρὸς καὶ νὰ παστρέβουν τὸ δρόμο τους ἀπ' τὰ ἐμποδια. Ἂ δὲν πάψουν τὰ παιδιὰ νὰ μαθαίνουν τὴ γραμματικὴ τῆς νέκρας, δὲ θὰ ζωντανέψ' ὁ νοῦς των, καὶ δίχως νοῦ ζωντανὸ τίποτις δὲ θὰ κάνομε ἄλλο παρὰ νὰ κατρακυλοῦμε σὰν αὐτόματα εἰς τὴν εὐρεῖαν κοίτην τῶν ἀπαραβιάστων νόμων τῆς ἀσκεψίας, ἀναισθησίας, κ' ἀνεμελίας. Κ' οἱ τριγυρινοὶ λαοὶ περπατοῦν κατὰ κεῖ ποὺ θέλουν, κ' ὄχι σὰν αὐτόματα.

Ὄχι—δὲ μᾶς χρειάζουνται γλωσσολογίες κ' ἀκόμη λιγότερο καλλαισθησίες. Μᾶς χρειάζουνται νέοι ποὺ νὰ καταλάβουν ὅτι τὰ παιδιὰ μένουν ἀγράμματα μὲ τὰ γράμματα τὰ δασκαλικὰ κ' ἀμόρφωτα μὲ τὶς σοφίες τὶς Πανεπιστημιακές. Μᾶς χρειάζουνται νέοι ποὺ νὰ καταλάβουν ὅτι δίχως τὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ, μόρφωση τοῦ λαοῦ δὲ γίνεται.

Μπορεῖ νὰ συζητήσει κανείς. ἂν χρειάζουνται γράμματα στὸ λαὸ ἢ ὄχι. Ἴσως μπορεῖ καὶ ν' ἀποδείξει ὅτι εἶναι περιττά. Μιὰ ὅμως ποὺ τοῦ τὰ δίνομε πρέπει νάναι, τὰ γράμματα γράμματα, καὶ τὰ σκολιὰ σκολιά.

Μᾶς χρειάζουνται νέοι ποὺ νὰ καταλάβουν πὼς ὅσο μεγάλη καὶ δοξασμένη καὶ σεβαστὴ κ' ἂν εἶταν ἡ παράδοση κ' ὅσο μεγάλα καὶ τρανὰ κι' ἂν τυχὸν εἶταν τὰ καλὰ ποὺ θὰ μᾶς εἶχε κάμει—ἄμα δὲν εἶναι πγιὰ κατάλληλη κ' ἀρκετὴ γιὰ τὴ μόρφωση τοῦ παιδιοῦ γιὰ τὴν ἔφκολη κ' ἀδιάκοπη δηλαδὴ καλιτέρεψη τῆς φυλῆς, ἡ παράδοση, κ' ἄλλος κανένας λόγος ἃ δὲν ὕπαρχε, ὅμως γι' ἀφτὸν τὸν ἕνα θάπρεπε νὰ πέσει.

Μᾶς χρειάζουνται λοιπὸν νέοι νὰ νιώσουν καὶ μὲ στῆθος νὰ κηρύξουν τὴν ἀλήθια. Εἶναι νὰ λυπᾶται κανεὶς τὸ λαὸ ποὺ δὲ ξέρει τί ἐλεεινὰ πολιτέβεται καὶ τί κακορίζικα ἐκπαιδέβει τὰ παιδιά του. Εἶναι ὅμως νὰ σιχαίνεται τὸν τύπο ποὺ λέγει: Τὸ δημόσιο εἶν' ὁ κριτής· ἀφτὰ θέλει, ἀφτὰ τοῦ δίνουμε—τὸν τύπο ποὺ στραβώνει κ' ἐξαχρειώνει τὸ λαὸ μὲ τὴν κολακία, μὲ τὴν ἀχαρακτηρισιά του

Χρειάζουνται λοιπὸν νέοι μὲ χέρια ποὺ τὰ γαργαλίζ' ἡ ὄρεξη νὰ γκρεμίσουν τὰ χάρβαλα καὶ νὰ σαρώσουν τὴ σκπίλα ὅπου κ' ἂν εἶναι θρονιασμένη. Τὸ ἰδανικὸ μονάχα δὲ φτάνει. Ἡ ἀνάσταση μόνη κάνει ἐκστατικούς. Ἡ ἐπανάσταση μόνη καταστροφές Ἡ ἀληθινὴ ἀνάσταση ἑτοιμάζεται μὲ ἀγῶνα καθημερινό. Ἀνάγκη ἀπὸ νέους πρόθυμους νὰ κάμουν κάτι, ὁ καθένας κατὰ τὴ δύναμη του, ἕτοιμους ν' ἀγωνιστοῦν γιατὶ ὁ ἀγῶνας μὲ τὴν ψευτιὰ θάναι μακρὴς κ' ἡ πάλη γιὰ τὸ δίκιο πρέπει νάν' ἀκούραστη, γιατὶ ἡ δουλιὰ πολλὴ καὶ τὰ χέρια τὰ καλὰ πάντα λειψά. Καιρὸς νὰ νοιώσουν οἱ νέοι πὼς γιὰ νὰ εὐτυχήσει ἕνα ἔθνος μέσα του, ἡ ἐλευθερία εἶναι τὸ πρῶτο βῆμα, ἀλλὰ μόνο τὸ πρῶτο ..

Ἐμπρὸς λοιπόν, καὶ γλήγορά! Γοργάδα ταιριάζει στοὺς νέους. Ὅσο πγιὸ δυνατὰ τὸ καταπιασοῦν τὸ ἔργο ἀφτό, ὅσο πγιὸ γλήγορα τὸ φέρουν πέρα, τόσο λαμπρότερ' ἡ δόξα ἡ δική τους, τόσο μεγαλίτερ' ἡ τιμὴ στό ἔθνος. Ἡ ἀξία τῶν ἀτόμων σ' ἕνα ἔθνος μετριέται μὲ τὰ ὅσα προσπαθεῖ γι' ἀφτὸ ἡ ἀξία μιᾶς φυλῆς μὲ τὶς ἔξοχες ἀτομικότητες ποὺ βγάζει.

Ἔξω λοιπὸν οἱ γλωσσολογικὲς σοφιστιὲς, οἱ καλιλογικὲς ἀκριτολογιὲς κ' οἱ καλαισθητικὲς σάχλες καὶ λιγώματα. Νοῦς νέος, πνοὴ δυνατή, ἀγάπη θερμὴ στὴν ἀλήθια, στὸ κοινὸ καλὸ, νὰ τί χρειάζεται. Νὰ ἡ πίστη ποὺ μετακινεῖ τὰ βουνά. Νὰ ἡ δύναμη ἡ θεϊκὴ ποὺ θὰ κάνει τοὺς νέους ἱκανοὺς γιὰ διαθήκη νέα. «Διαθήκην οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος—Τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ.

Οἱ νέοι ἂς ἀφίσουν πλιὰ τὶς πλάκες τὶς λίθινες κ' ἂς ἀγαπήσουν τὶς πλάκες τὶς σάρκινες, τὶς καρδιὲς των παιδιῶν των, τὸ πνεύμα ποὺ θὰ μᾶς νεώσει «Μεταμορφούμεθα γὰρ ἀπὸ πνεύματος.

Οἱ νέοι ἂς εἶναι περήφανοι ὅτι ἔχουν τέτιο μεγάλο ἔργο νὰ ξκατορθώσουν. «Εἰ γὰρ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν ἐντετυπωμένη ἐν λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωσέως, διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ Πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ;»

Ἀφτά, ἀξιότιμε κύριε, μονολογώντας ὁ ὁίλος μου, πῆρε τέλος ἡ συνομιλία μας. Καὶ τώρα δὲ μᾶς λέτε παρακαλῶ, γιατὶ τάχ' ἀρνηθήκατε νὰ μᾶς δημοσιέψετε; Μήπως σὰ χωριανοὶ ποὺ εἴμαστε δὲ βαστάξαμε τὶς ἐθιμοτυπίες, ἢ μήπως σᾶς πείραζε ὅτι ἐσεῖς τὸ θεωρούσατε τὸ ζητημα λυμένο κ' ἐμεῖς εἴρθαμε νὰ σᾶς δείξομε ὅτι τὸ ἀφίσατε τόσο μπερδεμένο, ὅσο σᾶς φαίνουνταν ἐσᾶς καὶ πρὶν τὸ καταπιαστεῖτε; Μὰ ἐτοῦτο εἶναι ἁπλούστατα μιὰ διαρώτιση γιὰ τὴ μέθοδο σας, κ' ἐσεῖς τὸ πήρατε ὡς φαίνεται, προσβολὴ στὸ ὑποκείμενο σας.

Τὸ ζήτημα ὅπως τὸ καταπιαστήκατε, τῶν ἀδυνάτων νὰ τὸ λύσετε. Ἀφτὸ ἐζητήσαμε καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ σᾶς κακοφανεῖ.

Ἐμᾶς βλέπετε τὸ φέρσιμο σας δὲ μᾶς πρόσβαλε. Μόνο ποὺ τὸ βρήκαμε κἄπως ἀνελεύθερον ἀπὸ ἄνθρωπον ποὺ ἀγαπᾶ τὴν ἐλευθέραν καὶ μικτὴν μάλιστα. Τὶ πείραζε νὰ ἀναμιχθῶμεν κ' ἐμεῖς λιγάκι; ἀφοῦ μάλιστα ἐκηρύξατε ὅτι δὲν διεκδικεῖτε ἀποκλειστικότητα εἰς τὴν ὁριστικὴν λύσιν... ὡς τόσο τὴν παραμικρὴ κάκια δὲ θὰ σᾶς θαστάζομε κ' ἡ συνδρομή μας συνδρομή

Ταπεινότατοι
ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΑΙ ΦΩΤΗΣ
Κουταλιανοὶ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

—Φοβοῦμαι, Κώστα, πῶς κάτι ἔχεις, ἔχασες τὴ λεβεντιά σου...

—Ἐγώ; Ποτὲς δὲν εἴμουνα καλύτερα... δυνατὸς σὰν τάβρος. Πῶς σοῦ φάνηκε;

—Γιατὶ σὰν πρωτοπαντρεφτήκαμε μὲ κρατοῦσες τρεῖς ὧρες στὰ γόνατά σου, καὶ τώρα δὲ μπορεῖς νὰ κρατήσῃς τὸ μωρὸ μιὰ στιγμή.

—

Ὁ μακαρίτης Μοσχάκης εἶχε μεγάλη εὐγλωττία μιὰ μέρα. Ἐξηγοῦσε τὴν παραβολὴ τοῦ ἀσωτου, κι' ὅταν ἦρθε στὸ μόσκο τὸ σιτευτό, ἔκραξε μ' ἀκράτητο ἐνθουσιασμό:

«Ναί, ἀδελφοί, ἦν ἕτοιμος ὁ πατὴρ νὰ θύσῃ τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν, ἤγουν οὐχὶ μόσχον σιτευτὸν ἀνάρθρως, οὐχὶ σιτευτὸν οἱονδήποτε, ἀλλ' ἐκεῖνον τὸν μόσχον, ἀλλὰ τὸ προσφιλὲς ἐκεῖνο μοσχάριον τὸ ἐν τῷ οἴκῳ διαιτώμενον ἐπὶ ἔτη καὶ ἔτη»

Μαλλιαρός. Γιατὶ μιάζει ὁ Χατζίδακις μὲ μωρό, ξέρεις;

—

Σπανός. Γιατί; Δὲν ξέρω.

Μαλλιαρὸς. Γιατὶ κι' οἱ διὸ δὲν εἶναι μαλλιαροί.

Σπανός. Καὶ σὺ ξέρεις τὶ διαφέρει ὁ Χατζίδακις ἀπὸ μωρό;

Μαλλιαρός. Δὲν ξέρω... Ἴσως δὲ διαφέρει.

Σπανός. Νὰ σοῦ πῶ ἐγὼ τὶ διαφέρει. Τὸ μωρὸ δὲν ἔχει δόντια, κι' ὁ Χατζίδακις ἔχει καὶ δαγκάνει!

Μαλλιαρός. Δόντια, λέει, ἔχει; Καὶ ποῦ ζεῖς τοῦ λόγου σου; Δὲν ξέρεις πὼς τὰ δόντια τοῦ τάβγαλε ὁ Πάλλης ἕνα ἕνα;

ΣΟΝΕΤΤΑ

Ἀγαπητὲ «Νουμᾶ»,

Αὐτὰ τὰ δυὸ Σονέττα τὰ εἶχα γράψει ὡς εἶδος προανάκρουσμα στὰ μικρὰ τραγουδάκια ποὺ φιλοξένησες. Ἀφοῦ εἶχες τὴν καλωσύνη νὰ μοῦ τὰ τυπώσῃς ὅλα, σοῦ δίνω τώρα καὶ τὸ προανάκρουσμα, κι' ἂς εἶναι στὸ τέλος.

Ἂς σοῦ πῶ κ' ἕνα ἄλλο, τώρα ποὺ τὸ φέρνει ὁ λόγος. Τὰ τραγουδάκια ἐκεῖνα τὰ εἶχα γράψει μὲ τὴν ἐλπίδα πῶς ἴσως, ἕνα ἢ δυὸ τουλάχιστο, κριθοῦν ἀρκετὰ ὑποφερτὰ γιὰ νὰ τονιστοῦν ἀπὸ κανένα μουτικό μας. Ὡς τὴν ὥρα ὅμως δὲν τὸν ἄκουσα τὸ σκοπό τους!

Δικός σου
Α. Ε.

1.

Τὰ μύρια ἀστέρια τοὐρανοῦ σὰν ταξιδεύουν
Μὲς στοὺς αἰθέρες, φῶς σταλαματιὲς ραντίζουν,
Ποῦ ἀγγέλοι φτερουγίζουνε καὶ τὶς μαζεύουν
Καὶ στῆς ψυχῆς τὰ βαθιὰ τὶς θησαυρίζουν.

Γι' αὐτὸ τὰ δυὸ σου μάτια νὰ μὲ γλυκοδοῦνε
Μὲ ἀμίλητο ἀναγαλλιασμα, χρυσῆ Σμυρνιά μου,
Ζωὴ καινούρια θεϊκιὰ μὲ περεχοῦνε,
Ἀφίνοντας πλημμύρα στὴν καρδιά μου.

Καὶ τότε στὰ τρεμάμενά μου χέρια πιάνω
Τὴ λύρα ποῦ ἡ Ἀγάπη τὴ μαγεύει ἀκόμα,
Καὶ λέω, ἂς ξαναβγῇ ὁ σκοπός της πρὶν πεθάνω,
Κι' ἂς γίνῃ χαμογέλοιο στὸ γλυκό σου στόμα.

Ἂς σοῦ τὸ πῇ πῶς εἶσαι κι ἀπὸ οὐράνιο ἀστέρι
Πιὸ λαμπερή, γιατὶ ἄλλο ἐσὺ δὲν ἔχεις ταίρι.

2.

Μὲς στῆς ζωῆς μου πρωτοφάνηκες τὸ βράδυ,
Καθὼς στοχάζουμουν τὴ νύχτα τὴν αἰώνια,
Καὶ παραμέρισε ἡ ἀχνιὰ καὶ τὸ σκοτάδι,
Κι ἀλησμονήθηκαν τάνθρωποφάγα χρόνια.

Τὰ δίχτια σοῦπλεχνε ἡ χρυσῆ τριγύρω Νιότη,
Τὰ δίχτια ποῦ ἀπὸ τῆν καρδιὰ τὶς κόρες πιάνουν,
Μὰ ἐσύ, ποῦ ἀννάντεψες μὲς στὴν ψυχή μου πρώτη
Νιᾶτα ποῦ δὲν μποροῦν οἱ χρόνοι νὰ μαράνουν,

Τὰ πλάνα μάγια ἀψήφισες τοῦ ψεύτη κόσμου,
Κ' ἤρθες νἀκούσῃς τὸ μοναχικὸ τἀηδόνι,
Τί ἄλλο νὰ σοῦ ψάλλω βλέποντάς σε, φῶς μου,
Τί ἄλλο ποῦ ἀντιλαλοῦν κατόπι οἱ χρόνοι,

Παρὰ πῶς εἶσαι κι ἀπὸ οὐράνιο ἐσὺ ἀστέρι
Πιὸ λαμπερή, γιατὶ ἄλλο ἐσὺ δὲν ἔχεις ταίρι;

Α. Ε.

ΓΙΑ ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ

Δὲν κατάλαβα τὶ ἀνάγκασε τὸν κ. Κούσουλα νὰ μαζώξῃ σὲ βιβλίο τ' ἄρθρα ποῦ δημοσίευσε στὴν Ἑσπερινή. Ἔτσι σκόρπια θὰ περνοῦσαν, ὅπως καὶ πέρασαν, ὅλως ἀπαρατήρητα. Καὶ θὰ ἤτανε αὐτὸ μεγάλο κέρδος γιὰ τὸν συγγραφέα ποῦ εἶναι καὶ φιλόλογος ποῦ κἀι γι' αὐτὸ τὰ λόγια του ἔπρεπε νἆταν πιὸ μετρημένα. Ἂν πιστέψουμε στὸν πρόλογο τοῦ βιβλίου του πῶς ἄλλοι τὸν παρακινήσανε νὰ γίνῃ ἀπὸ ἀρθρογράφος συγγραφέας, τότε θὰ πῇ πῶς ὁ κ. Κούσουλας πρέπει νὰ εἶναι πολὺ ἄτυχος στοὺς φίλους του καὶ νὰ παρακαλιέται ἄλλοτε στὸ Θεὸ νὰ τὸν γλυτώνῃ ἀπὸ τὶς συβουλὲς τῶν φίλων του. Πολλὰ πράματα νὰ πῇ κανένας γιὰ τὸ βιβλίο αὐτὸ δὲν εἶναι ἀνάγκη. Οὔτε ἀπάντηση οὔτε κρίση χρειάζεται Τίποτε νέο, ἐξὸν ἀπὸ λάτι χοντράδες, ἀταίριαστες σὲ στόμα δασκάλου, δὲν μᾶς εἶπε, κι' ὅσα εἶπε μ' ἕνα τρόπο καθαρὰ στρατιωτικό, σταθήκανε τόσο μπόσικα ποὺ γιὰ ὅσους ξέρουνε νὰ διαβάζουνε ὁ κ. Κούσουλας γιὰ πολὺν καιρὸ πρέπει νὰ βουβαθῇ ὅσο νὰ ξεχαστοῦνε τὰ γραφόμενά του.

Ὁ συγγραφέας τοῦ βιβλίου αὐτοῦ ποῦ θ' ἀφήσῃ ἐποχὴ στὴ φιλολογία μας, εἶναι καὶ ἔφεδρος ἀξιωματικός. Ἂς κρατήσῃ τὸν τίτλο αὐτὸ ποῦ τόσο καλὰ ταιριάζει στὸ μπόϊ του καὶ στὴ φωνή του κι' ἂς ἀφήσῃ τὸν τίτλο τοῦ γλωσσολόγου ποὺ τίποτα δὲ θὰ τοῦ προσθέσῃ στὴ δόξα του τὴ φιλολογική, ἐνῷ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος μπορεῖ καὶ νὰ τὸν βλάψῃ σὰν ἀποφασίζῃ τόσο ἀσυλλόγιστα νὰ καταπιάνεται ὑπόθεσες ποῦ χρειάζουνται κἄπως εὐγενικώτερα δάκτυλα γιὰ νὰ μὴ στραπατσαριστοῦνε. Γλωσσολόγος δὲν γίνεται κανένας στὶς ἀπογευματινὲς ἐφημερίδες τὴν ὥρα ποῦ βιάζονται νὰ κλείσουν τὸ φύλλο τους. Πρῶτα ἀπ' ὅλα χρειάζουνται εἰδικὲς σπουδὲς καὶ κἄποια ἰδιαίτερη προδιάθεση τοῦ μυαλοῦ ποῦ δὲν φαίνεται νὰ τὴν ἔχῃ ὁ κ. Κούσουλας, γιὰ τὸν ὁποῖον μιὰ γνώμη γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα δὲν τοῦ φαίνεται δυσκολώτερη ἀπὸ ἕνα στρατιωτικὸ παράγγελμα. Καὶ μᾶς φαίνεται πῶς ὁ κ. Κούσουλας δὲν ἔχει διόλου καθαρὴ ἀντίληψη τοῦ ζητήματος καὶ φοβούμαστε πῶς τὶς γλωσσολογικὲς γνῶσές του τὶς ἀπόχτησε ὄχι στὸ Πανεπιστήμιο ἀλλὰ διαβάζοντας ἐφημερίδες σὲ κανένα δημοσιογραφικὸ γραφεῖο.

Γιατὶ τί νὰ πῇ κανεὶς μὲ τὸν ἄνθρωπο αὐτὸ ποῦ στὸ ἐξώφυλλο γράφει πῶς «ἡ λαλουμένη γλῶσσα εἶναι τέκνον τῆς ἀρχαίας καὶ καθ' ὅλην κατ' εἶδος» καὶ ἔπειτα τὴν γλῶσσα αὐτή, τὴ δημοτικὴ δηλαδή, ποῦ τὴν θέλει παιδὶ τῆς ἀρχαίας, τὴν ὀνομάζει χυδαία καὶ βάρβαρη; Στέκουνται τέτοιες μποσικάδες σὲ στόμα φιλολόγου; Ἢ ὅταν λέῃ «ἡ λαλουμένη γλῶσσα διετήρησε τὰ πλεῖστα καὶ μέγιστα στοιχεῖα ἐκ τῆς ἀρχαίας» συλλογιέται κανεὶς πῶς δὲν μπορεῖ νἆναι γιὰ πέταμα τέτοια γλῶσσα ποῦ τὰ περισσότερα καὶ μεγαλύτερα στοιχεῖα της τὰ ἔχει ἀπὸ τὴν ἀρχαία παρμένα. Ὁ κ. Κούσουλας χωρὶς ἄλλο δὲν θὰ ἔχῃ σὲ τάξη τὶς ἀπόδειξες τῶν γλωσσολογικῶν του σπουδῶν, καὶ καλὰ θὰ κάνῃ νὰ παρατήσῃ τὴ γλῶσσα καὶ νὰ βγάζῃ λόγους στὸ σύνδεσμο τῶν Ἐφέδρων.

Γιατὶ ἐπὶ τέλους αὐτὴ ἡ μανία νὰ καταπιάνουνται ὅλοι μὲ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα; Στὸ ζήτημα αὐτὸ πάντα θὰ μᾶς στραβώνει ὁ ψεύτικος πατριωτισμός. Γλῶσσα καὶ πατριωτισμὸς γιὰ τοὺς Ἕλληνες εἶναι ἑνωμένα. Ὁ πατριωτισμὸς ὑποθέτει ἀρχαία γλῶσσα γιὰ τοὺς νεώτερους Ἕλληνες, ἀλλοιώτικα δὲν γίνεται. Τὴν πλάνην αὐτὴ τὴν γέννησαν τὰ σχολεῖα, τὴν καλλιέργησαν οἱ δασκάλοι, τὴν τρέφει ὁ τύπος ποῦ ἀντὶ νὰ φροντήσῃ ν' ἀνοίξῃ τὰ μάτια τοῦ κόσμου, τοῦ κολακεύει ὅλες τὶς ἀδυναμίες, κυνηγάει τὰ γοῦστα του γιὰ τὴν πεντάρα, σὰν νὰ εἶναι ἡ ταπεινοτέρα βιομηχανικὴ ἐπιχείρηση.

Ἂν εἴχαμε ἐφημερίδες—γιὰ τὸ σύνολο μιλᾶμε—ἂν οἱ ἐφημερίδες μας δὲν ἔβαζαν τὸν κ. Κούσουλα νὰ γράφῃ γλωσσολογικὰ ἄρθρα, θὰ νοιώθαμε τὶ θὰ πῇ ἀληθινὸς πατριωτισμὸς καὶ τὶ ἔχει νὰ κάνῃ ὁ πατριωτισμὸς μὲ τὴν γλῶσσα, θὰ νοιώθαμε ἀκόμα πῶς δὲν εἶναι ντροπὴ νὰ μιλᾶμε τὴ γλῶσσα μας, γλῶσσα ποῦ τὴ θαυμάζουνε καὶ τὴν μελετᾶνε οἱ ξένοι, καὶ δὲν θὰ βρίσκουνταν χτίστες νὰ βεβαιώσουνε τὸν κ. Κούσουλα πῶς νοιώθουνε τὴ γλῶσσα τῶν ἐφημερίδων ἀπὸ μιὰ κουτὴ ἐπίδειξά γιὰ νὰ φανοῦνε γραμματισμένοι.

Μὲ τὴ γλῶσσα ἔγινε καὶ γίνεται ὅ,τι καὶ μὲ τὴν ἐθνικὴ φορεσιά. Ἀλλάξαμε τὴν ἐθνικὴ φορεσιὰ ποῦ εἶναι ὡμορφότερη καὶ ὑγειεινότερη γιὰ νὰ γείνουμε Εὐρωπαῖοι καὶ ἂς μᾶς πνίγουνε τὰ ψηλὰ φωκόλα καὶ

ἂς κάνουνε καλοὺς τὰ πόδια μας,κι' ἂς μὴ μποροῦμε νὰ κινήσουμε ἐλεύτερα τὰ μέλη μας. Ἡ φουστανέλλα ἔμεινε γιὰ τοὺς χωριάτες. Ἔτσι ἀλλάζουμε καὶ τὴ γλῶσσα μας, τὴν φυσικὴ γλῶσσα, ποὺ τὴ βυζάξαμε μὲ τὸ γάλα τῆς μάννας μας, ποὺ μᾶς ἔρχεται στὸ στόμα καλύτερα, γιατὶ ἀκοῦμε τοὺς δασκάλους νὰ φωνάζουνε πῶς ὅποιος μιλάει τὴ γλῶσσα αὐτὴ εἶναι βάρβαρος, εἶναι χωριάτης, εἶναι χυδαῖος, καὶ μὲ τὴν πρόληψη πῶς οἱ δασκάλοι ποὺ τὰ λένε αὐτὰ θὰ ξέρουνε κάτι περισσότερα ἀπὸ μᾶς,χάφτουμε τὰ λόγια τους, περιφρονοῦμε τὴν γλῶσσα μας καὶ ἔτσι νομίζουμε πῶς γινόμαστε τέλειοι Εὐρωπαῖοι, ἄνθρωποι δηλαδὴ μὲ εὐγένεια.

Αὐτὰ τὰ πράματα ὅσο ἁπλὰ κι' ἂν εἶναι δὲν μπορεῖ νὰ τὰ νοιώσῃ ὁ κ. Κούσουλας. Καὶ δὲν ἀποροῦμε. Ὁ κ. Κούσουλας ὅπως θαυμάζει τὴν καθαρεύουσα, θαυμάζει καὶ τὰ ποιήματα τοῦ βουλευτοῦ κ. Μπέλλου. Μὲ τὸν ἴδιο ἐνθουσιασμὸ μιλάει καὶ γιὰ τὰ δύο. Βάζει μάλιστα στὸ βιβλίο του κι' ἕνα ποίημα τοῦ κ. Μπέλλου στὴ πριγκήπισσα Ἀλλίκη δίπλα σ' ἕνα ποίημα τοῦ Δροσίνη. Κ' ἔπειτα ρωτάει ποιὸ ἀρέσει περισσότερο στοὺς ἀναγνῶστές του. Ἡ καλλαισθησία τοῦ κ. Κούσουλα ἕως ἐκεῖ μόνο φτάνει. Τί ζητᾶτε περισσότερα;

Σπάρτη

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΣΤΗΝ ΚΑΝΕΡΙΝΑ

ΤΟΥ

AUERSBACH—KELLER

Σὲ τέτιο μέσα ὁ Γκαῖτες Σατανᾶ λημέρι
ζουγράφιζε τὴ δόλια Μαργαρίτα.
Ὅμως δὲν εἶχε ὁμπρός του τέτια ἀσκημομύτα
σὰν ἔγραφε τὸ μαγικό του χέρι.

Λειψία

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

Κ. Α. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

«ΤΟ ΚΡΑΣΙ»

Τὸ βιβλίο τῆς ἡμέρας — φύλλα τυπογραφικὰ 18 —εἰκόνες εὐρωπαϊκὲς 70 —χαρτὶ ἐκλεχτό.—Πουλιέται δρ. 3,50, στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἑστίας», Κ. Ἐλευθερουδάκη (Π. Συντάγματος) καὶ Μπέκ.

Ο „ΝΟΥΜΑΣ"

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ:

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα Δρ. 10.—Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ φρ. χρ. 10

10 λεπτὰ τὸ κάθε φύλλο λεπτὰ 10

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ: Στὰ κιόσκια τῆς Πλατείας Συντάγματος, Ὁμονοίας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τραμβαϊοδρόμου (Ὀφθαλμιατρεῖο) Σταθμοῦ ὑπογείου Σιδηροδρόμου(Ὁμόνοια)στὸ καπνοπωλεῖο Σαρρῆ (Πλατεία Στουρνάρα, Ἐξάρχεια) καὶ στὸ βιβλιοπωλεῖο «Ἑστίας» Γ. Κολάρου.

Ἡ συνδρομή του πληρόνεται μπροστά κ' εἶναι γιὰ ἕνα χρόνο πάντοτε.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΣΤΟΛΟ

δὲν ἔχουμε. Μᾶς τἀπόδειξε ἡ «Ἀκρόπολη» μὲ τἄρθρα της τἄγρια μὰ καὶ ἀποκαλυπτικώτατα κι' ἀληθινὰ ὅσο παίρνει. Στόλο τῆς προκοπῆς δὲν ἔχουμε. Σαπιοκάραβα, ἄλλο τίποτε. Καὶ τὰ κρατᾶμε καὶ τὰ καμαρώνουμε καὶ ξοδιάζουμε ἑκατομμύρια γιὰ ἐπισκευές τους,ὄχι γιὰ νὰ φοβερίζουμε τὸν ὀχτρὸ μὲ δαῦτα—γιατὶ ὁ ὀχτρὸς τὰ ξέρει καλύτερα πάντα ἀπὸ μᾶς τὰ χάλια μας,—μὰ γιὰ νὰ δημιουργοῦμε λίγες θέσεις κυβερνητῶν, νὰ δικαιολογοῦμε παχιοὺς μισθούς, νὰ σκορπᾶμε γαλόνια μὲ τὸ τσουβάλι,νἄχουμε Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν, νἄχουμε χορηγητὲς τοῦ στόλου, νἄχουμε καὶ ποιητὴ ἀκόμα τοῦ στόλου, νἄχουμε τὴν τύφλα στὰ μάτια μας.

Εὐλογημένος ἐκεῖνος ποὺ μᾶς φανέρωσε τὴν ἀλήθεια κι' ἁγιασμένο τὸ χέρι του ποὺ τἄπλωσε γιὰ νὰ τραβήξῃ τὴν αὐλαία καὶ νὰ μᾶς δείξῃ τὰ σαράβαλα ποὺ κρυβόντουσαν, μὲ τόση ἐπιμέλεια, πίσω ἀπὸ τὴ σκηνή. Νὰ ποὺ μὲ τὴν πατριωτική του πράξη—γιατὶ ὁ πατριωτισμὸς μὲ τὴν ἀλήθεια δείχνεται κι' ὄχι μὲ τὶς σαχλοφωνάρες τῶν Καζάζηδων καὶ τῶν Στάνδων—νὰ λοιπὸν ποὺ μάθαμε καὶ μεῖς, λίγο ἀργά, ἐκεῖνο ποὺ ἀπὸ καιροὺς καὶ ζαμάνια ξέρουν οἱ ξένοι, ὀχτροὶ καὶ φίλοι, καὶ μαζί μας γελοῦν.

Στόλο δὲν ἔχουμε. Μὰ πρέπει νἄχουμε καὶ μποροῦμε νἄχουμε. Ὁ πατριωτισμὸς δὲν ἔλειψε ποτὲ ἀπὸ τὸν Ρωμιὸ καὶ ἡ ψυχή του εἶναι πάντοτε πρόθυμη γιὰ θυσίες. Ζητῆστε παράδες κι' ἀμέσως θὰ σᾶς δοθοῦν. Ζητῆστε καὶ μιλλιούνια καὶ σὲ μιὰ μέρα θὰ τἄχετε. Μὰ δεῖχτε μας πρῶτα πρῶτα καὶ δουλειά. Δεῖχτε μας τιμιότητα καὶ εἰλικρίνεια. Δεῖχτε μας **ἀληθινὸ** πατριωτισμό. Πέτε μας πῶς τἀποφασίσατε γιὰ νὰ φτειάξετε στόλο νὰ τσαλαπατίσετε τὴν συναλλαγὴ καὶ νἀποκηρύξετε κάθε ἔκτακτο Σύνοδο, νὰ πνίξετε τὴ δημοκοπία νἀπαρνηθῆτε τὸ παῦε, διόριζε καὶ μετάθετε.

Τότε θὰ σᾶς δώσῃ καὶ τὸ πουκάμισό του ὁ Ρωμιὸς γιὰ νὰ φτειάξετε στόλο, γιὰ νὰ φτειάξετε στρατό, γιὰ νὰ φτειάξετε Ἔθνος. Ἀλλοιώτικα μὴ περιμένετε οὔτε λεφτό. Ὁ κόσμος σᾶς ἔννοιωσε πιά, ἔννοιωσε πῶς τὸν κοροϊδεύετε, ἀσυνείδητοι, καὶ δὲν σᾶς δίνει τὸν παρᾶ του γιὰ νὰ κάνετε τὸ κέφι σας καὶ νὰ σφίγγετε δυνατώτερα τριγύρω στὸ λαιμό του τὴ θηλειά.

Η «ΕΣΤΙΑ»

μᾶς πληροφόρησε σ'ἕνα ἄρθρο της—«ἐπιμνημόσυνο» νὰ τὸ ποῦμε,γιατὶ τέτοια γράφει ταχτικά,ἀπὸ καιρὸ τώρα, ἄμα ἡ Βουλὴ τελειώνει τὶς ἐργασίες της—πῶς ὑπάρχουν ἀπάνω ἀπὸ δέκα βουλευτὲς ποὺ ἀποδοκιμάζουν τὸ Κοινοβουλευτικό μας σύστημα, ὅπως κατάντησε, καὶ εἶναι πρόθυμοι νὰ κάνουν...μιὰ τρύπα στὸ νερό.

Θὰ τὴν γέλασαν τὴν καλή μας τὴν «Ἑστία» καὶ τὸ πίστεψε. Ὄχι δέκα μὰ οὔτε ἕνας γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δὲν βρίσκεται, γιατὶ οὔτε ἕνας δὲν ἀκούστηκε ἴσα μὲ σήμερα νὰ διαμαρτυρηθῇ γιὰ τὸ ἄτιμο σύστημα ποὺ ἔπνιξε τὸ Ἔθνος, οὔτε ἕνας δὲν ἀνέβηκε ἀπάνω στὸ βῆμα νὰ πῇ: «Παραιτοῦμαι, γιατὶ δὲ θέλω νὰ ρεζιλεύω, μ' αὐτὴ τὴ ταχτικὴ ποὺ κρατᾶτε ὅλοι σας, καὶ τἄτομό μου καὶ τὴν πατρίδα μου».

Τέτοια λόγια δὲν ἀκούστηκαν καὶ τέτοιους πατριῶτες δὲν τοὺς εἶδε ἡ «Ἑστία» ὅταν ἐλογάριαζε τοὺς δέκα ἀντικοινοβουλευτικούς.

Κούφια καρύδια λοιπὸν κ' ἐδῶ, ὅπως καὶ σὲ κάθε

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ» 2

ΙΟΥΛΙΟΥ ΕΣΣΛΙΝ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

Δρᾶμα σὲ τρεῖς πράξεις

Μεταφρασμένο ἀπὸ τὸν Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟ

ΣΩΤΗΡΗΣ.—(Τὴν κοιτάζει ἐρωτηματικὰ καὶ γελᾶ εἰρωνικά).

ΑΝΝΕΖΩ.—Κι ἂν θέλει νὰ τὸν ἐμποδίσῃ, δὲν ἔχει ἄδικο.

ΣΩΤΗΡ.—Καμμιὰ ραδιουργία στὴ μέση, γριὰ κουρκουσούρα. Ἐμπρὸς λοιπὸν ... ἔλα... ἔλα νὰ ἰδοῦμε τὴν τέχνη σου.

ΑΝΝΕΖΩ.—Ἀφέντη μου!.. Τ' ἀκοῦμε κι ἐμεῖς, ὁ κόσμος τὰ μουρμουρίζει.

ΣΩΤΗΡ.—Αἴ... καί;

ΑΝΝΕΖΩ—Λόγια εἶν' αὐτά. Ὁ κόσμος λέει πῶς ὁ μακαρίτης ὁ πατέρας σου τὰ εἶχε κάποτε μὲ τὴν Ἑλένη...

ΣΩΤΗΡ.—(Γελῶντας.) Αὐτὸ εἶν' ὅλο ὅλο; Αὐτὸ εἶναι τὸ κακὸ ποὺ ἤθελες νὰ μᾶς κάμῃς;

ΑΝΝΕΖΩ.—Ὁ κόσμος λέει ἀκόμα...

ΣΩΤΗΡ. - Αἴ...; Τί λέει ἀκόμα..; Τί κομπιάζεις;

ΑΝΝΕΖΩ.—Πῶς ὁ πατέρας σου τὴν εἶχε τὴν Ἑλένη τὸν καιρό. .ποὺ γέναγε τὴν ἀρρεβωνιαστικιά σου

ΣΩΤΗΡ. —(Τὴν κοιτάζει ἔκπληκτος. Ἔπειτα γελᾶ.)

ΑΝΝΕΖΩ.—Ἡ Μαριγὼ ἦταν ἐκεῖνα τὰ χρόνια ὑπηρέτρια στὴν Ἑλένη. Αὐτὴ τὰ ξέρει ὅλα.

ΜΑΡΙΓΩ.—Ἐγὼ δὲν ξέρω τίποτα. Τίποτα δὲν ξέρω. Αὐτὰ εἶναι ψέμματα.

ΑΝΝΕΖΩ.—Τότε νὰ βγάλῃ τὴ φάγουσα τὸ στόμα ποὺ τὰ πρωτοείπε αὐτὰ... ὁ λόγος ὅμως γυρίζει σ' ὅλη τὴν Κόρινθο.

ΣΩΤΗΡ.—Δὲν ἔκαμα γιὰ τὴν κόρη σου ὅ,τι μοῦ περνοῦσε στὸ χέρι μου; Δὲ μ' ἀφίνετε ἐπὶ τέλους σὲ ἡσυχία!.. Τί ἄλλο θέλετε ἀπὸ μένα;

ΑΝΝΕΖΩ. – Δὲν θέλομε τίποτ' ἄλλο, ἀφέντη μου. Δοξάζομε τὸ Θεὸ ποὺ σοῦ χάρισε μιὰ γυναῖκα ποὺ εἶναι ὄμορφη κ' ἔχει ὅλες τὶς χάρες σὰν ἀρχόντισσα καὶ δὲν ἔμοιασε διόλου τοῦ πατέρα της, τοῦ σακάτη. (Γελᾶ.) Οὔχ! ἦταν δὰ ἕνας ἀσχημορούρης, σὰ μαϊμοῦ ἦταν—ὁ πατέρας της!

ΣΩΤΗΡ.—Αἴ!Σιωπή!Ἔξ' ἀπὸ 'δῶ!!!Ἔξω ὅλες!!!

(Οἱ γυναῖκες φεύγουν φοβισμένες.)

ΣΩΤΗΡ.—(Βηματίζει πέρα δῶθε στὴ σάλα μὲ μεγάλη ταραχή.) Βλακεῖες! Τρελλὲς ἰδέες!

Ο ΧΩΡΙΚΟΣ.—(Ἔρχεται σιγαλὰ μέσα καὶ στέκει ἐμπρὸς στὴ θύρα.)

ΣΩΤΗΡ.—Σακάτης... σὰ μαϊμοῦ..; Βλακεῖες! Βλακεῖες!

Ο ΧΩΡΙΚ.—(Προβάλλει μὲ συστολή.) Ἡ Ἑλένη εἶναι κάτω στὴ αὐλὴ... ἡ μάννα τῆς κυρὰ Φιγένιας.

ΣΩΤΗΡ.—Ἡ μάννα της... εἶναι... κάτω στὴν αὐλή;

Ο ΧΩΡΙΚ.—Ἅμα φύγατε ἔκανε σὰν τρελλή... Ἔκραξε τὸν πνευματικὸ κ' ἐξομολογήθηκε.

ΣΩΤΗΡ.—(Ἀνοίγει μὲ ὁρμὴ τὴν πόρτα ἀπὸ τὴν ὁποία ἔφυγε ἡ Ἰφιγένεια καὶ φωνάζει.) Ἰφιγένεια... Ἰφιγένεια!

ΙΦΙΓΕΝ.—(Παρουσιάζεται μὲ λευκὸ μεταξωτὸ φόρεμα· στὸ χέρι κρατεῖ τὸν πέπλο μὲ τὴ γυρλάντα ἀπὸ ἄνθη πορτακαλλιᾶς). Ὅτι δοκίμαζα τὸ νυμφικό μου... Δές!

ΣΩΤΗΡ.—(Ὀπισθοχωρεῖ μερικὰ βήματα.) Ἰφι...γένεια!..:

ἄλλη γενναία καὶ τίμια πράξη. Ποῦ τοὺς εἶδε ἡ «Ἑστία» τοὺς δέκα ἀντικοινοβουλευτικούς, ὅταν ἀκόμα δὲν βρέθηκ' ἕνας νὰ πῇ πῶς δὲν καταδέχεται νὰ κλέψῃ ἀπὸ τὸ Δημόσιο ταμεῖο τὶς δυὸ χιλιάδες ποὺ ἡ Συναλλαγὴ τοῦ δίνει σήμερα γιὰ νὰ τελειώσῃ μιὰ χαρὰ τὶς δουλειές της ;

Δὲν ντρεπόμαστε νὰ μιλᾶμε στὴν ἐποχὴ τῆς πολιτικῆς ἀσυνειδησίας, γιὰ πατριωτισμὸ καὶ γιὰ συνείδηση ;

ΣΤΟΝ ΣΤΡΑΤΗΓΗ

τὰ συχαρίκια μας γιὰ τὴ φιλολογικὴ γιορτή του. Κι ἂν δὲν πήγαμε στὴν ἑσπερίδα του καὶ στὸ τσιμπούσι του, δὲν σημαίνει τίποτε. Πῆγαν τόσοι ἄλλοι. ἢ καλύτερα πῆγαν οἱ πέντε δέκα ἐκεῖνοι φιλολογικοὶ κύριοι ποὺ ὑπάρχουν πρόχειροι γιὰ κάθε εἰκοσιπενταετηρίδα, ὅπως ὑπάρχουν πρόχειροι μερικοὶ ἄλλοι γιὰ κάθε κηδεία, νὰ νὴν παρακολουθοῦν ὡς «τεθλιμμένοι φίλοι» τοῦ μακαρίτη. Μὲ τὶς «εἰκοσιπενταετηρίδες» λοιπὸν ἄνοιξε καινούριο ἐπαγγελμα στὸ τόπο μας, τῶν φιλολογικῶν ΄μουζικάντηδων νὰ ποῦμε.

Ἀπὸ τὴν εἰκοσιπενταετηρίδα τοῦ ἀγαπητοῦ μας Στρατήγη οὔτε ὁ κ. Δ. Γρ. Καμπουρόγλος ἔλειψε οὔτε ὁ κ. Τσοκόπουλος, οὔτε ὁ κ. Πολύβιος Τ. Κουρούπης, ποὺ ἐπαρώδησε μάλιστα, ὁ τυμβορύχος, καὶ τὸν Λασκαράτο σ' αὐτήν. Εἴτανε καὶ μερικοὶ ἄλλοι, λόγιοι καὶ μή, καὶ ἡ γιορτὴ πῆγε θαυμάσια, ὅπως μᾶς ἐβεβαίωσαν ἀξιοπιστότατοι ρεπόρτερ.

Γειὰ καὶ χαρὰ του λοιπὸν καὶ νὰ ζήσῃ νὰ γιορτάσῃ καὶ τὴν ἑκατονταετηρίδα του. Τώρα ὅμως καλὸ νὰ σκεφτοῦμε καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους. Ὁ κ. Ξενόπουλος λ. χ. ὁ κ. Κουρούπης, ὁ κ. Μελαχρινός, ὁ κ. Ἀνοητόπουλος ὁ Κεχηναῖος καὶ τόσοι ἄλλοι ἔνδοξοι παληκαράδες τῆς πένας ; Γιὰ νὰ βοηθήσουμε ἐκείνους ποὺχουν πάρει ἐργολαβικῶς νὰ φτειάνουν εἰκοσιπενταετηρίδες (τὴν ἑταιρία τὴν διευθύνουν οἱ κ.κ. Δ. Καμπούρογλους καὶ Γ. Τσοκόπουλος δημοσιεύομ' ἐδῶ ἕνα ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ ἐπίσημο μητρῶο τῶν λογίων, ποὺ φαίνεται σ' αὐτὸ πόσα χρόνια ἔδρασε ὁ καθένας τους καὶ πόσα τοῦ λείπουνται ἀκόμα γιὰ νὰ συμπληρώσῃ τὰ ἔτη τῆς συντάξεώς του, ὅπως λένε οἱ ὑπάλληλοι ἢ τὴν εἰκοσιπενταετηρίδα του, ὅπως λένε οἱ λόγιοι.

Λοιπόν :

Γρ. Ξενοπουλος	φάνηκε στὰ	1880	τοῦ λείπουνται	χρ.	1
Πολ. Κουρούπης	» »	1885	»	»	7
Ἀνοητοπουλος ὁ Κεχηναῖος		1886	»	»	7
Φ. Πανᾶς (Σαμιώτης)		1896	»	»	20
Ο. Μελεχρινὸς	» »	1890	»	»	11

Πρῶτος λοιπὸν ἔρχεται ὁ κ Ξενόπουλος καὶ νὰ τὸ ξέρετε.

ΔΙΑΒΑΣΑΜΕ

τὸ ὑπόμνημα τοῦ μπάρμπα-Μιστριώτη: «πρὸς τὸ σεβαστὸν Συμβούλιον τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν» κι' ἀκόμα κλαῖμε γιὰ τὴν καταντιὰ τοῦ γηραιοῦ ἀστυφύλακα τῆς «τρισχιλιετοῦς ἡμῶν γλώσσης».

Ποῦ φτάνει ὁ ἔρημος ὁ ἄνθρωπος, ὅταν ἡ ἡ ἄσπλαχνη φύση ἀντὶ γιὰ κεφάλι τοῦ κολνάει στοὺς ὤμους ἕνα ψηλοκαπελωμένο νεροκολόκυθο !

Τέτοια κρίση θάκαναν κ' οἱ κύριοι ἐφέτες καὶ γι' αὐτὸ ἔφησαν κολλημένον στὴν οὐρὰ τῆς ρεντιγκόται του τὸν τενεκὲ τοῦ κατηγορουμένου, ποὺ τοὺ κόλλησε δικαιώτατα ὁ κ. Μπενῆ-Ψάλτης, χωρὶς νὰ συγκινηθοῦν οὔτε ἀπὸ τοὺς πατριωτικούς του κρωγμούς, οὔτε ἀπὸ τὰ κωμικώτατα ἐναντίον τῶν κ. κ. Πολίτη καὶ Λάμπρου σαχλολογήματα, οὔτε ἀπὸ τὴν πολιτικὴ φιλία ποῦ ὁμολογεῖ μέσα στὸ ὑπόμνημά του πρὸς τὸν κ. Δελιγιάννη «ὃν τιμᾷ ὡς κράτιστον πολιτευτήν».

Τὸ τελευταῖο, λένε, τὸ γραψε γιὰ νὰ καταφέρῃ, καὶ ὅπως τό, κατάφερε, τὸν κ. Ματθόπουλο τῆς «Ἡρωΐας» νὰ τοῦ δημοσιέψῃ τὸ ὑπόμνημά του χάρισμα, χωρὶς νὰ πληρώσῃ τσακισμένο λεφτό.

Θὰ λέγαμε ἀκόμα πῶς τὸ ὑπόμνημα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἴσα μὲ τὴν τελευτία ἀράδα εἶναι γεμᾶτο ψευτιὲς μὰ δὲν ἀξίζει γιατὶ τὸ κάτω κάτω ὁ κ. Μιστριώτης εἶναι γέρος ἄνθρωπος καὶ δὲν πάει νὰ πῇς ἕνα γέρο οὔτε ἀνόητο, οὔτε ψεύτη. Πές τον Μιστριώτη, κι' αὐτὸ τοῦ εἶναι ἀρκετό.

ΔΥΟ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

χαριτωμένα μᾶς διηγήθηκε ὁ Βερύκιος, ποὺ παράτησε ἀπὸ τὴν περασμένη Δευτέρα τὸ κασελάκι τοῦ λούστρου γιὰ νὰ ξαναγίνῃ δημοσιογράφος.

Ὅταν πρωτοκάθησε στὴν Ὁμόνοια πῆγε ἕνας λουστράκος, ἔβαλε τὸ πόδι του ἐπάνω στὸ κασελάκι τοῦ Βερύκιου καὶ τὸν πρόσταξε νὰ τοῦ λουστράρῃ τὰ παπούτσια.

Ὁ Βερύκιος χαμογέλασε, πῆρε τὴ βούρτσα κι' ἄρχισε νὰ τοῦ ξελασπώνῃ τὰ παπούτσια.

— Ὄχι ἔτσι ! τοῦ λέει ὁ λουστράκος. Εἶσαι ἀτζαμῆς. Πάρε πρῶτα τὴν ἄλλη βούρτσα καὶ ξεσκόνισέ μου τὸ πανταλόνι. Ἔπειτα θὰ πάρῃς αὐτὴ γιὰ τὶς λάσπες. Ἔτσι ! Τώρα πάρε τὴν βούρτσα γιὰ τὸ βερνίκι... Μὰ λίγο λίγο. Ὄχι μπόλλικο, γιατὶ χαλάει τὸ πετσί...

Κι' ὁ λουστράκος τοῦ ἔδωσε τὰ πρῶτα τῆς λουστρικῆς μαθήματα.

Τὸ δεύτερο ἐπεισόδιο τραγικώτατο αὐτό, τοῦ συνέβηκε μ' ἕνα φουστανελλᾶ. Ἤτανε μεσημέρι κι' ὁ Βερύκιος καθότανε ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὰ γραφεῖα τοῦ «Ἐμπρός», περιμένοντας κανένα μουστερῆ, ὅταν περνάει ἕνας φουστανελλᾶς, σταματάει μπροστά του καὶ ἁπλώνει ἀπάνου στὸ κασελάκι τὸ τσαρουχωμένο πόδι του.

Ζαλισμένος ἀπὸ τὴν ἀντηλιὰ ὁ Βερύκιος δὲν πρόσεξε πῶς ὁ Φουστανελλᾶς φοροῦσε τσαρούχια, μὰ παίρνει τὴ βούρτσα, τὴ γιομίζει βερνίκι μαῦρο κι' ἀρχίζει νὰ μαυρίζῃ τὸ τσαροῦχι.

Ὁ Φουστανελλᾶς ἀγριεύει.

— Βρὲ χαντακωμένε, τοῦ φωνάζει, ποῦ τάχεις τὰ μάτια μου ; Πᾶνε τὰ τσαρούχια, μοῦ τὰ σκατέψες !...

Ὁ Βερύκιος τὰ χάνει· ἡ ἀγριοφωνάρα τοῦ φουστανελλᾶ ὅσο πάει καὶ δυναμώνει· μαζεύεται κόσμος, κι' ὁ Βερύκιος θὰ τά βρισκε σκοῦρα, ἂν δὲν ἔτρεχε κάποιος ἄλλος λοῦστρος νὰ τὸν σώσῃ, διορθώνοντας μὲ κάτι σπίρτα εἰδικὰ, τὰ τσαρούχια τοῦ φουστανελλᾶ.

Ἔχει κι' ἄλλα πολλὰ ἀνέκδοτα λουστρικὰ ὁ Βερύκιος καὶ θὰ τὰ περάσῃ ὅλα στὸ βιβλίο ποὺ μᾶς ἑτοιμάζει μὲ τὴν ἐπιγραφή : «Εἴκοσι μέρες λοῦστρος».

ΜΙΑ ΨΕΥΤΙΑ

ἀκόμα χονδροειδέστατη τῶν ἐφημερίδων καὶ μάλιστα τῶν κεχαριτωμένων «Ἀθηνῶν» ποὺχουν δὰ καὶ τὸ μονοπώλιο στὰ τέτοια.

Ἐγράφτηκε πῶς ὁ κ.Κλεμανσὼ – καὶ τὸ δημοσιέψαμε καὶ μεῖς—στὸ τραπέζι τοῦ Σπλέντιτ ἐκορόϊδεψε τὸν κ. Ψυχάρη καὶ ἀνάγκασε τὸν κ. Χρηστοβασίλη νὰ πῇ τὸ περίφημο ἐκεῖνο : «Ἐγὼ δὲν εἶμα. Ψυχαριστής, μὰ ὁ Ψυχάρης εἶναι Χρηστοβασιλιστής !»

Νὰ πῶς ἔγινε τὸ πρᾶμα, καθὼς ἐμάθαμε θετικώτατα :

Ὁ κ. Κλεμανσώ, ποῦναι στενὸς φίλος τοῦ κ. Ψυχάρη, ἀπάνω στὴ κουβέντα, στὰ φροῦτα, εἶπε στὸν κ. Καζάζη :

— Νάχαμε καὶ τὸν κ. Ψυχάρη ἐδῶ !...

—Καλὸ θἄτανε ! ἀπάντησε ὁ κ. Καζάζης. Καὶ μάλιστα περισσότερο θὰ χαιρότανε ὁ κ. Χρηστοβασίλης ποῦναι καὶ φανατικὸς Ψυχαριστής !

— Ὁ Χρηστοβασίλης εἶναι Χρηστοβασιλιστής ! παρατήρησε κάποιος ἄλλος, γελῶντας.

— Ναί, Χρηστοβασιλιστής ! ἐφώναξε κι' ὁ κ. Χρηστοβασίλης, γελῶντας κι' αὐτός.

Κ' ἔτσι ἕνα φιλικὸ χωρατὸ μεταμορφώθηκε σ' ἐπεισόδιο, γιομάτο ψευτιὰ καὶ κακοήθεια.

ΙΦΙΓΕΝ.—(Φορεῖ στὸ κεφάλι τὴ γυρλάντα ὁ πέπλος κυματίζει κάτω.) Σοῦ ἀρέσω ἔτσι ; Μοῦ πᾶνε καλά τὰ λουλούδια;

ΣΩΤΗΡ.—(Τὴν ἀγκαλιάζει σπασμωδικὰ καὶ τὴ φιλεῖ, ἐνῶ ὅλο τὸ σῶμα του τρέμει.) Ἡ ὀμορφιά σου μαγεύει ! Νὰ φανταζόσουν πόσο εἶσαι ὡραία !

ΙΦΙΓΕΝ.—Μοῦ τσαλακώνεις τὸν πέπλο μου.

ΣΩΤΗΡ.—Ἰφιγένεια... ἂν ἦταν ἡ ἀγάπη μας ἁμαρτωλή... καὶ ἂν ἤξερες πῶς ὁ Θεός... Κουταμάρες! Δὲν ὑπάρχει Θεός!

ΙΦΙΓΕΝ.—(Τρομάζουσα.) Σωτήρη!

ΣΩΤΗΡ.—Ὅμως... ἂν ὑπῆρχε ἕνας θεός... καὶ ἂν ἡ ἀγάπη μας ἦταν κάτι τι καταραμένο... κάτι τι ἀπαγορευμένο ἀπὸ τὶς ἐντολές του...; Ἂν ὑπῆρχ' ἕνας Θεὸς ποῦ νὰ ἐπιβάλῃ νόμους...

ΙΦΙΓΕΝ.—Τί ἔτρεξε; Πές μου τί ἔτρεξε ;

ΣΩΤΗΡ.—Θὰ μποροῦσες νὰ ὑπεφέρῃς τὴν κατάρα αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ χάριν τῆς ἀγάπης μας;

ΙΦΙΓΕΝ.—Θὰ μποροῦσα... ἀλλὰ πές μου τί ἔτρεξε;

ΣΩΤΗΡ.—Σ' ἔσυρα μαζί μου σ' ἕνα βκθὺ γκρεμό. Τὰ κύματα σπάζουν ἀποπάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια μας... Κ' ἐμεῖς... ἐμεῖς οἱ δύο βυθιζόμαστε... βυθιζόμαστε ἀγκαλιασμένοι στὸν ὅλεθρο !

ΙΦΙΓΕΝ.—Μὴν κάνῃς ἔτσι ! Εἶναι φρικτὸ τὸ πρόσωπό σου· τί ἔτρεξε !...

(Μερικὰ κορίτσια ἔρχονται βιαστικά.)

ΠΗΝΕΛΟΠΗ.—(Ἀπὸ τὴ θύρα.) Ποῦ εἴσασθε τόση ὥρα ; Πηγαίνετε νὰ ἑτοιμασθῆτε γρήγορα. Οἱ γυναῖκες πρέπει νὰ ἑτοιμάσουν τὴ σάλα. Ἀκούω ἀπὸ μακρυὰ ντουβούλια. Ἔρχονται οἱ καλεσμένοι ἀπὸ τὰ χωριά.

ΕΝΑ ΚΟΡΙΤΣΙ.—(Στὸ παράθυρο.) Ἐκεῖνοι ποῦ φαίνονται στὸ δρόμο θὰ εἶναι ἀπὸ τὸν Ἁγιαβασίλη.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΟΡΙΤΣΙ.—Κ' ἐκεῖνοι ἐκεῖ μακρυά.. ὁ δεσπότης μὲ τὴ συνοδία του.

ΠΗΝΕΛΟΠΗ.—(Στὴν Ἰφιγένεια.) Οἱ φιλεναδες σου σὲ περιμένουν. Δὲν πᾶς νὰ σὲ ντύσουν ;

ΔΥΟ ΚΟΡΙΤΣΙΑ.—(Πιάνουν τὴν Ἰφιγένεια ἀπὸ τὰ χέρια.)

ΕΝΑ ΚΟΡΙΤΣΙ.—Φαίνεσαι τόσο χλωμή, Ἰφιγένεια, καὶ τὰ χείλια σου τρέμουν, ἀντὶ νὰ γελᾶς καὶ νὰ χαίρεσαι, ὅπως ἔπρεπε.

ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΟΡΙΤΣΙ.—Τώρα ποῦ θὰ γίνῃς ἀρχόντισσα στὰ Κορακέϊκα.

ΕΝΑ ΤΡΙΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ.—Ὅσο βλέπει τὸ μάτι σου , ὅλα ὡς τὰ βουνὰ πέρα θὰ γίνουν δικά σου.

ΕΝΑΣ ΑΛΛΟΣ ΧΩΡΙΚΟΣ.—(Ἔρχεται τρεχάτος, πλησιάζει τὴν Πηνελόπη καὶ μιλεῖ μαζί της—ἀκούονται τὰ λόγια.) Μιὰ γυναῖκα εἶναι κάτω στὴν αὐλὴ καὶ κλαίει καὶ τραβᾶ τὰ μαλλιά της. Θέλει ν' ἀνεβῇ ἀπάνω ἀλλὰ δὲν τὴν ἀφίνουν. Φαίνεται εἶναι τρελλή ! (Στὸ βάθος στὴ θύρα τοῦ διαδρόμου παρουσιάζεται ἡ Ἑλένη ποῦ θέλει νὰ ἔλθῃ διὰ τῆς βίας μέσα ἀλλὰ τὴν ἐμποδίζουν.)

ΕΝΑ ΚΟΡΙΤΣΙ.—(Στὴ σάλα.) Ποιὰ εἶν' αὐτή;

ΕΝΑ ΑΛΛΟ.—Κάποια τρελλὴ θὰ 'ναι.

ΕΛΕΝΗ.—(Μὲ ὁρμή, δείχνοντας τὴν Ἰφιγένεια.) Αὐτὴ ἐδῶ εἶναι κόρη...τοῦ γέρο Κορακᾶ. Ἡ Ἰφιγένεια κι αὐτὸς εἶνε ἀδέρφια!(Φρικίασις Ἡ Ἰφιγένεια ὀπισθοχωρεῖ ὀλίγα βήματα τρικλίζουσα. Ὁ Σωτήρης τὴν ἀκολουθεῖ καὶ τὴν πιάνει ἀπὸ τὸ χέρι.Ταυτοχρόνως ἡ σάλα γεμίζει ἀπὸ ἀνθρώπους τοῦ σπιτιοῦ.)

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Δική μου... ἤσουν ! Καὶ δική μου θὰ μείνῃς. Μὴ φοβᾶσαι. Ἔλα μαζί μου, Ἰφιγένεια !

ΙΦΙΓΕΝ.—(Κτυπᾶ μὲ τὸ χέρι τὸ μέτωπο—ὀπισθοχωρεῖ πάλι λίγα βήματα τρικλίζουσα.)

ΣΩΤΗΡ.—(Τὴν ἀκολουθεῖ.)

ΠΗΝΕΛΟΠΗ.—(Τρέχει πρὸς τὸ Σωτῆρη καὶ τὸν πιάνει ἀπὸ τὸ χέρι.) Σὲ ὁρκίζω στὰ κόκαλα τοῦ πατέρα σου... μὴ φεύγῃς... μὴ φεύγῃς !

ΣΩΤΗΡ.—Ἄχ... μητέρα! Εἶν' ἀργὰ πιά. Ἔλα, Ἰφιγένεια καὶ μὴ φοβᾶσαι !

ΚΑΠΟΙΟΣ

φίλος μας πού πῆγε στὴν Πάτρα κ' ἔφαγε πιλάφι κ' εἶδε τοὺς ἀγῶνες κι' ἄκουσε τοὺς λόγους, μᾶς εἶπε:

— Στὸ τραπέζι τὸ ἐπίσημο ὁ Διάδοχος μίλησε σὰν ἀρχιδάσκαλος κι' ὁ Στάης σὰν ψευτοδάσκαλος, πού εἶναι κι' ὅλας.

Κι' ὅταν τοῦ ζητήσαμε περισσότερες πληροφορίες, μᾶς εἶπε πώς δὲν ἤταν μονάχα ἡ γλῶσσα τους δασκαλική, μὰ καὶ οἱ ἰδέες τους καὶ τὰ φερσίματα τους.

Διαβάσαμε τὶς προπόσεις καὶ πιστέψαμε τὰ λόγια τοῦ φίλου μας. Πιστέψαμε ἀκόμα καὶ τἄλλο πού μᾶς εἶπε, πώς ὅλοι αὐτοὶ πού φωνάζουν πώς πασκίζουν νὰ δημιουργήσουν παιδιὰ μὲ γερὰ κορμιὰ καὶ μὲ γερὸ μυαλό, δὲν κάνουν τίποτα, γιατὶ ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ δυναμώνουν τὰ κορμιά τους—ἂν τὰ δυναμώνουν—μὲ τὴ γυμναστικὴ κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη νερουλιάζουν τὸ μυαλό τους μὲ τὸ περίφημο ἀντιεκπαιδευτικό τους σύστημα.

ΣΤΟΝ ΠΡΟΣΩΡΙΝΟ

Νὰ μὲ συμπαθᾶς, ἀφέντη Δημητράκη,
νά σ' ἀρωτήσω μ' οὔλο τὸ ρισπέτο,
τί διάολο τὸ θὲς τὸ κοκκαλάκι
ποῦ σοῦδωκαν ἐπέρυσι κ' ἔφετο;

—

Μιόβολα δὲν παίρνεις παραπάνου,
μόνο π' ἀμάκα σοῦχουνε καρότσα·
μιὰ μέρα σέ θρονιάζουνε κεῖ πάνου
κ' ἔπειτα νά σου ὁ σόρ Χατζῖσκος μπότσα.

—

Νά ἔβανες ἀλμέντε ἰμπιεγάδους
θὰ νἄλεα ὁπῶς μ' αὐτὴ τὴν κάρικα
βολεύεις καὶ τρεῖς τέσσερους σπιαντάδους
νά μάσουνε καμπόσα κατοστάρικα.

—

Μὰ ἔτσι ποῦ σοῦ δίνει τὸ ὀφίτσιο
ὁ κοντες μας, τσ' Ἐφτάνησος ἡ ντζόγια,
μοῦ φαίνεσται τὸ κάνεις γιὰ καπρίτσιο
ἢ μόνο γιὰ νὰ σ' ἔχουνε τὰ φόγια.

—

Ἄκου κ' ἐμὲ πσῦμαι παλῃὸς κουρσάρος
τοῦ Τσαρλαμπᾶ μὴ τοῦ βαστᾶς δεσπέτο
Τί ἐκειὸς γαμπρός, τί λόγου σου κουμπάρος
μπάζει τὸ ἴδιο φῶς, διάλ' ἐπαρέ το.

ΑΓ. ΒΕΡΥΚΙΟΣ

ΤΟ ΜΕΤΡΗΜΑ ΤΟΥ Κ. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙ

Ὁ κ. Χατζίδακις στὴν περίφημη ἐκείνη φυλλάδα του ὅπου χαριεντίζεται μὲ τὴν «Ὄνισσα» μᾶς λέει πὼς τοὺς δημοτικιστάδες τοὺς μετρᾷ στὰ δάχτυλα τοῦ ἑνὸς του χεριοῦ. Ἂς δοῦμε μιὰ στιγμή.

Ψυχάρης, Ἐφταλιώτης, Παλαμᾶς, Καρκαβίτσας. Ὁρίστε πέντε (μὲ τὸ συμπάθειο).

Βλαχογιάννης, Στασινόπουλος, Παρορίτης, Φιλήντας, Ἔξαρχος. . . Ὁρίστε του ἀκόμα πέντε (μὲ τὸ συμπάθειο πάλι).

Καρατζᾶς, Μαρκορᾶς, Κονεμένος, Γνεφτός, Σίδερης. Ἀκόμα πέντε (μὲ τὸ συμπάθειο πέντα).

Γρυπάρης, Περγιαλίτης, Judas Errant, Σπ. Ἀναστασιάδης, Μαβρομάτης. Κι' ἄλλοι πέντε (μὲ τὸ συμπάθειο κι' αὐτοί).

Σωτηριάδης, Θεοτόκης, Σταμνόπουλος, Πετροκόκκινος, Σταῦρος, Ἀντρεάδης, Σταματιάδης, Ραμᾶς, Πασκάλης, Κ. Πασαγιάννης, Σ. Πασαγιάννης, Βουτιερίδης, Μαρκέτης, Πάλλης, Ταγκόπουλος κλπ. Νά τον ἐδῶ δέκα πέντε (μὲ τριπλὸ συμπάθειο).

Ἐλπίζουμε πὼς στὸ ἑξῆς θὰ μάθει νὰ μετρᾷ τὰ λόγια του τοὐλάχιστο.

Κ. ΤΕΦΑΡΙΚΗΣ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

—Ὁ «Ἐλεύθερος λόγος» τῆς Βραΐλας ξαναδημοσίεψε τ' ἄρθρο μας γιὰ τὸ Βερύκιο ποὔχαμε δημοσιέψει στὸ 92 φύλλο τοῦ «Νουμᾶ».

— Τὸν «πολυχρονισμὸ» τοῦ Παλαιολόγου τὸν ἀνακάλυψε ὁ κ. Δ. Γρ. Κομπούρογλους.

— Ἔτσι δικαιολογιέται κι' ὁ θόρυβος πού ἔγινε στὶς ἐφημερίδες γι' αὐτὴ τὴ σπουδαιότατη ἀνακάλυψη.

— Τὰ «Παναθήναια» δημοσίεψαν στὸ τελευταῖο φυλλάδιό του ἕνα ὁμορφομεταφρασμένο εἰδύλλιο τοῦ Θεοκρίτου, τὸν «Βουκολίσκο».

— Καὶ χωρὶς νὰ δῇ κανένας τὴν ὑπογραφή, τὸ φαντάζεται πὼς τόσο ὄμορφη καὶ ζωντανὴ μετάφραση δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀπὸ ἄλλονε παρὰ ἀπὸ τὸν κ. Σίμωνα Μενάρδο τὸν Κυπριώτη λόγιο.

— Τέτοια ἔργα ὅταν δημοσιεύουν τὰ «Παναθήναια», ποιὸς μπορεῖ νὰ πῇ τίποτα;

— Ἕνα σπουδαιότατο λάθος στὸν «Αἶα» τοῦ Σίδερη ἀνακάλυψε ὁ ἐλλογιμώτατος φίλος κ. Καλογερόπουλος τῆς «Πινακοθήκης».

— Τὸ λαθος εἶναι, πὼς ὁ Σίδερης μετάφρασε τὸ «Ἀργεῖοι» τοῦ Σοφοκλῆ σὲ «Ἀργῖτες» καὶ ὄχι σ' «Ἕλληνες» ὅπως εἶναι καὶ τὸ σωστό.

— Ἔλεγαν ὁ ἐλλογιμώτατος φίλος, καὶ τοῦ τὸ θυμίζουμε, πὼς στὴν ἐποχὴ τοῦ Ὁμήρου δὲν ὑπῆρχαν οὔτε Ἕλληνες πολεμιστές, οὔτε Καλογερόπουλοι κριτικοί.

— Γλέντι εἶναι τὰ κύρια ἄρθρα ποὺ δημοσιεύει ὁ ἀνιστόρητος καὶ ἀγεωγραφητος διευθυντὴς τῶν «Καιρῶν» γιὰ τὸ Ρωσσογιαπωνέζικο πόλεμο.

— Περισσότερο ἀπ' ὅλα τραβᾶει τὸ διάολό της μέσα σ' αὐτὰ ἡ Κορέα.

— Πότε τὴν κρεμάει σὰν σκουλαρῆκι στὴ Γιαπωνία, πότε τὴ φοράει σὰν τσεμπέρι στὴν Κίνα, πότε τῆς τραβᾶει μιὰ κλοτσιὰ καὶ τὴν πετάει ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸ Βλαδιβοστίκ, καμμιὰ μέρα δὲ—νὰ τὸ περιμένετε κι' αὐτὸ θὰ τὸν παραπαρῇ ὁ γεωγραφικὸς ἐνθουσιασμὸς καὶ θὰ τὴν μετακομίσῃ κ' ἐδῶ, πλάϊ στὶς Τράχωνες ἢ στὸ Μενίδι.

— Ἀληθινὸς Κορέος καταντησε γιὰ τὴ δυστυχισμένη αὐτὴ χώρα ὁ κ. Κανελλίδης μὲ τἄρθρα του!

— Ὁ κ. Καρώνης ἐκήρυξε ἀπὸ τὶς στῆλες κάποιας σεμνῆς ἑσπερινῆς ἐφημερίδας τὴν ἐπανασταση.

— «Τρέμετε τύραννοι! Ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἀνατείλουν ἡμέραι ἄγριαι ἱκαναὶ νὰ ἐμπνεύσουν αἱμοβόρους ποιητὰς καὶ οὐχὶ ὑμνητὰς περικαλλοῦς τινος ἐκείνης Ὁ κ. Εἰσαγγελεὺς πρέπει νὰ προσέξῃ πολύ».

— Εὐτυχῶς ὁ κ. Μπενῆ-Ψαλτης ἔπαψε νὰ προσέχῃ πιὰ στοὺς αἱμοβόρους ἀρθρογράφους.

— Παραδέχεται κι' αὐτός, πὼς τώρα μὲ τὴ ζέστη ὅλα ἐπιτρέπονται.

—Ἔπειτα τὸ κάτω κάτω εἶναι ἀιάγκη τάχα σὲ ὅλα νὰ προσέχῃ ὁ κ. εἰσαγγελεύς; Μήπως δὲν ὑπάρχει καὶ ὁ κ. Μπόγιας γιὰ μερικά;

— Ὁ «Νουμᾶς» τῆς ἄλλης Κυριακῆς, ὁ δωδεκασέλιδος θάχῃ κοντὰ στ' ἄλλα, ἕνα ποίημα τοῦ Παλαμᾶ «Τὸν πρόλογο ἑνὸς τραγουδιοῦ» καὶ γράμματ' ἀπ' τὸ Παρίσι γιὰ τὴ μόδα, ποὺ θὰ τὴ ρουφήξουν οἱ κυρίες μας.

Ο ΙΔΙΟΣ

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΜΟΥ

Γροίκησαν τὰ τραγούδια μου
τὰ περασμένα χρόνια
Καὶ πάλε θάν' τὰ τραγουδοῦν
τὰ χρόνια ποὺ θὰ 'ρθοῦν,
Γιατὶ τὰ γέννησε ἡ Στιγμὴ
ποὺ ἀπέραντη καὶ αἰώνια
Κλείνει μέσα στοὺς κόλπους της
τὰ χρόνια ποῦ περνοῦν.

ΠΕΤΡΟΣ ΔΡΟΝΑΣ

ΠΗΝΕΛΟΠΗ.—(Θέλει νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ, τρέχει κατόπι τους.)

ΕΛΕΝΗ.—(Σωριαζόμενη σ' ἕνα κάθισμα.) Παιδί μου... παιδί μου.

ΣΩΤΗΡ.—Ἰφιγένεια, ἔλα πᾶμε! (Τὴν πέρνει μαζί του.)

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ.—(Ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ διαδρόμου). Τρέχουν σὰν τρελλοὶ στὸ διάδρομο. Ὁ ξεσχισμένος πέπλος τῆς νύφης ἀνεμίζει πίσω της. Τὰ λουλούδια κρέμονται στὰ μαλλιά της.

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ.—Γιὰ ἀκοῦστε τὸ γκιώνη ποὺ κλαίει... Κάπου ἐδῶ στὸν κῆπο κλαίει. Κακὸ σημάδι εἶναι... Γι' ἀκοῦστε ποῦ κλαίει!

ΜΙΑ ΑΛΛΗ.—Κάμετε τὸ σταυρό σας... κάμετε τὸ σταυρό σας καὶ φευγᾶτε ἀπὸ δῶ!

ΥΠΗΡΕΤΡΙΑ.—(Ἔρχεται τρεχάτη.) Ἐκλείστηκαν στὴν κάμαρα τῆς Φιγένιας καὶ δὲν ἀφίνουν νὰ μπῇ μέσα κανένας.

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ.—Ἡ ἁμαρτία... γεννάει τὴν ἁμαρτία.

ΜΙΑ ΑΛΛΗ.—Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς γλυτώνῃ...γιατὶ στὸν τόπο ποῦ γίνονται τέτοια πράματα θὰ πέσῃ μεγάλο κακό.

Η ΠΡΩΤΗ.—Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φυλάῃ!(Οἱ γυναῖκες σταυροκοποῦνται τρομαγμένες. Ἔπειτα μακρὴ σιωπή. Ἀκούεται μόνον ἕνα μακρυνὸ κλάμα. Ἡ Ἑλένη ἔφυγε ἀργὰ ἀργά. Ἀπὸ τὴν αὐλὴ ἀντηχεῖ κάπου κάπου ὁ θόρυβος ἀπὸ τροχοὺς ἁμαξιῶν Βασιλεύει νυχτερινὴ σιγαλιά.)

ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΓΥΝΑΙΚΑ.—(Ἀπὸ τὸ παράθυρο.) Πίσω ἀπ' τὰ κορφοβούνια ἀστράφτει. Τὰ σύγνεφα κλώθουν ἐκεῖ ἀπάνω τὴν τρικυμία.

(Νέα σιωπή.)

ΜΙΑ ΑΛΛΗ.—(Σὰν νὰ συνεχίζῃ τὶς σκέψεις της.)Ἡ ἁμαρτία, ἡ ἁμαρτία βαραίνει τὸν τόπο μας!...

ΜΙΑ ΑΛΛΗ. – Μιὰ φορὰ—πᾶν ἑκατὸ χρόνια ἀπὸ τότε—οἱ παλαιϊκοὶ τὸ διηγοῦνται ἀκόμα στὰ χωριὰ—μιὰ φορὰ ποῦ πῆρε ἕνας ἀδερφὸς τὴν ἀδερφή του—ἦρθε ἡ πανοῦκλα στὸν τόπο μας.

ΜΙΑ ΑΛΛΗ.—Ὁ Θεὸς νὰ γλυτόνῃ! Ὁ Θεὸς νὰ γλυτόνῃ! (Σιωπή.)

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ.—Τώρα θαύροῦν τὴν πληρωμή τους οἱ ἁμαρτίες τοῦ γέρο Κορκκᾶ... Ὤ! ἔχει ξεπλανέσει πολλὲς γυναῖκες ἐδῶ γύρω στὰ χωριά.

Η ΑΛΛΗ.—Καὶ κορίτσια ποῦ ἔχει καταστρέψῃ!

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ.— Βλέπετε... τώρα ἔρχεται ἡ πληρωμή... στὰ παιδιά του.

ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ.—(Ἔρχεται μέσα ἐξερεθισμένη)

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ.—Τί τρέχεις, Καλομοῖρα...;

ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ.—Γιὰ στοχαστῆτε... γιὰ στοχαστῆτε.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.—Αἴ;..

ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ.– Θέλει νὰ τὴν πάρῃ νὰ φύγῃ. Νὰ πᾶνε στὴν ξενητιά...

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ.—Φαρμακερὲς φουσκαλίδες ἀνεβαίνουν ἀπὸ τοὺς μολυσμένους βάλτους.

Η ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ.—Δὲν ἀκούσατε;... Ἡ γῆς ταράχτηκε;... Σεισμός;

Η ΑΛΛΗ.—Σεισμός;...

ΜΙΑ ΑΛΛΗ.—Ἦταν τ' ἁμάξια κάτω στὴν αὐλή.

Η ΠΡΩΤΗ.—Ἐμένα μοῦ φάνηκε σὰν νὰ σείσθηκε ἡ γῆς... Ἄμα συμβαίνουν τέτοια πράγματα κ' ἡ γῆς ἀκόμα ταράζεται... σὰν τότε ποῦ γκρεμίστηκε ἡ παλιὰ Κόρινθος.

ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ.—Κι ὁ Γιώργης θὰ τοὺς πάῃ συνοδιὰ στὸ μόλο... ὡς τὸ καράβι.

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ.—Κ' ἡ κυρά;... Ἡ κυρὰ Πηνελόπη;...

ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ.—Δὲ θὰ μπορέσῃ νὰ ζήσῃ πιὰ ὕστερ' ἀπ' αὐτά. Σὰν τρελλὴ ἔκανε. Χτυποῦσε στὴν πόρτα τῆς κάμαρης ποῦ 'ταν κλεισμένοι αὐτοί, χτυποῦσε, χτυποῦσε ... μὰ δὲν τῆς ἄνοιξαν.

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ.—Καὶ τώρα ποῦ εἶναι;

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΓΡΑΜΜΑ ΔΑΣΚΑΛΟΥ

Φίλτατε «Νουμᾶ»,

Χάρις στὸ φίλο μου Σ. Β. ἔχω μπροστά μου 50 φύλλο τοῦ «Νουμᾶ,» ποὺ δὲ χορταίνω νὰ τὰ διαβάζω. Τί δυστύχημα γιὰ μᾶς τοὺς Τουρκομερίτες, νὰ μὴ μποροῦμε νὰ πέρνουμε καὶ μεῖς ταχτικὰ κ' ἐλεύθερα ἕνα τέτοιο φύλλο σὰν τὸ «Νουμᾶ.» Τὸ ἔργο ποὺ ἀναλάβατε εἶνε μεγάλο καὶ τολμηρὸ κ' εὔχομαι νὰ ζήσῃ τὸ φύλλο σας καὶ νὰ πάῃ μπρός. Εἶπα τολμηρό, γιατὶ ὅπως καταντήσαμε σήμερα, τόλμη καὶ γενναιότητα χρειάζεται νὰ λέγῃ κανεὶς τὴν ἀλήθεια, ὅπως ὁλόγυμνη καὶ ξάστερη τὴν παρασταίνει ὁ «Νουμᾶς». Μὰ ἐκεῖνο ποὺ μ' εὐχαριστεῖ περισσότερο καὶ μὲ κάνει νὰ νοιώθω μέσα μου μιὰν ἀνέκφραστη χαρά, εἶνε ποὺ ἐκδίδεται στὴ δημοτικὴ γλῶσσα, στὴν ἐθνικὴ μας ὁλοζώντανη γλῶσσα.

Εἶμαι κ' ἐγὼ δημοδιδάσκαλος—ὦ μὴ μορφάζετε σᾶς παρακαλῶ—ποτισμένος κι' ἀναθρεμμένος κι' ἐγὼ ὅπως τόσοι ἄλλοι μὲ τὸ ὀπισθοδρομικὸ πνεῦμα τοῦ δασκαλισμοῦ, ποὺ μ' ἔπνιγε 12 ὁλάκερα χρόνια, ὡς ποὺ νὰ βγῶ ἀπὸ τὸ Γυμνάσιο, ποὺ τότε δὰ πιὰ φαντάσθηκα τὸν ἑαυτό μου σοφό. Θυμοῦμαι μάλιστα πὼς γιὰ νὰ δείξω τὴ σοφία μου καὶ πὼς ἔμαθα πιὰ Ἑλληνικά, γράφοντας ἕνα γράμμα σ' ἕνα φίλο μου καὶ θέλοντας νὰ παραστήσω τὸ τί εἶδα σ' ἕνα ταξεῖδι μου, ἐσυλλογιζόμουν «ἐώρακα» νὰ γράψω γιὰ «ὄπωπα!» Μα ἐδῶ καὶ 4-5 χρόνια ποὺ κατάλαβα ποιὰ εἶναι ἡ ἀληθινὴ γλῶσσά μας, σκέπτομαι πὼς τίποτε δὲν ἔμαθα σ' ὅλο τὸ διάστημα ποὺ προανέφερα, παρὰ πὼς νὰ λέγω τὸ τυρὶ τυρόν καὶ τὴν ἀλεποῦ ἀλώπεκα. Καὶ τώρα πάλι ποὺ τόσα χρόνια ἐξασκῶ τὸ ἐπάγγελμά μου, τὸ βαρέθηκα ὄχι γιὰ κανέναν ἄλλο λόγο ἀπὸ κείνους τοὺς τετριμμένους—συγχωρῆστέ μου τὸν ἀνδιπλασιασμό—ποὺ προφασίζονται πολλοὶ δασκάλοι, παρὰ γιὰ τὸ λόγο πὼς εἶμαι ἀναγκασμένος νὰ διδάσκω στοὺς μικρούς μου μαθητὰς ὅσα ἐγὼ ὁ ἴδιος μέσα μου συχαίνουμαι κι' ἀποδοκιμάζω—γιατὶ κατὰ Δημοσθένη: βοῦς ἐπὶ γλώττῃ βέβηκε.

Δὲ μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε τὸ μαρτύριό μου. Ὅταν διδάσκω ἱστορία κ' ἐκφράζομαι στὴ ζωντανή μας γλῶσσα, βλέπω τὰ καημένα τὰ παιδιά νὰ μὲ παρακολουθοῦν μ' ἀνοιχτὸ στόμα καὶ μὲ μιὰ πρθυμίαν ἀσυνέθιστη, ποὺ θαρρεῖς, κρεμιοῦνται ἀπὸ τὰ χείλη—παρακαλῶ νὰ μὴ με παρεξηγήσετε, γιατὶ δὲ θέλω νὰ πῶ μ' αὐτὰ πὼς μιλῶ μ' εὐφράδεια.— Μὰ ὅταν μὲ τὴν αὔριο ἔρθουν νὰ μ' ἀποδόσουν τὸ μάθημα, μεταχειρίζονται πολλὲς φορὲς τὶς λέξεις ποὺ βρίσκουν μέσα στὸ βιβλίο τους, κάτι λέξεις ποὺ φέρνουν σ' ἀναστάτωση κι' αὐτὰ τὰ φωνητικά τους ὄργανα, π. χ. προεπέμφησαν, ἐμεψιμοίρουν, φρουρὰ μεμισθοδοτημένη, εὔθραστος στρατιά κτλ.

Προχθὲς σὲ μιὰ μικρὴ ἔκθεση μαθητοῦ εἶδα γραμμένη τὴ φράση: ἐκεῖνοι ποὺ ἀκοῦν...Καὶ ἀφοῦ ἀπὸ μέσα μου χάρηκα γιατὶ τὸ παιδὶ ἔγραψε κατὰ πῶς αἰσθανόταν, ἀναγκάσθηκα ὅμως μὲ μεγάλη μου λύπη νὰ τὸ διορθώσω-ὦ φρίκη ὡς ἑξῆς: ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἀούουσι! Γιατὶ ἔτσι τὸ μαθαίνει στὴν ἀναθεματισμένη τὴ γραμματική του! Ἄχ! πότε θὰ πάψῃ αὐτὴ ἡ στρέβλωση στὴ γλῶσσα καὶ στὴν ἀντίληψη τῶν παιδιῶν μας!

Αὐτὰ κι' ἄλλα πολλά, μὰ πάρα πολλά, ἀπὸ πολὺν καιρὸ ἤθελα νὰ τὰ δημοσέψω Μὰ ἐξόν ποὺ οἱ ἐφημερίδες στὴν Τουρκιά, τέτοια πράγματα εἶναι ἀδύνατο νὰ δημοσιέψουν, θὰ «ἐλάκτιζα πρὸς κέντρα» βγάζοντας ἀτός μου τὰ μάτια μου, ἂν ὑπόγραφα μιὰ τέτοια γνώμη· θὰ ἐκινδύνευα τότε νὰ ἐξοβελισθῶ ἀπὸ τὴ χορεία τῶν διδασκάλων καὶ θεωρούμενος ὡς μαλλιαρός - ἐνῷ δυστυχῶς τὸ πρόσωπό μου διαμαρτύρεται γι' αὐτό—θὰ ἐπλήρωνα ἀκριβὰ τὴν τόλμη μου, μένοντας χωρὶς θέση καὶ περιφρονούμενος ἀπ' ὅλους! Γιατὶ ξέρετε, ἀγαπητὲ κύριε, πὼς ἡ συνείδηση τοῦ κόσμου εἶναι δηλητηριασμένη ἀπὸ τόσω χρονῶ ἀντεθνικὴ διδασκαλία! Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος ποὺ καὶ σήμερα ἀναγκαζόμαι νὰ τὰ ὑπογράψω—ἂν τυχὸν ἔχετε τὴν καλοσύνη νὰ τὰ δημοσιέψετε—μὲ ψευτόνομο.

Πότε λοιπὸν θἄρθ' ἐκεῖν' ἡ ὥρα ποῦ θὰ πάψω πιὰ νὰ διδάσκω σ' αὐτὴ τὴ ψεύτικη καὶ ἀκατανόητη γιὰ τὰ παιδιά μας γλῶσσα! Ἂς μποροῦσα καὶ τώρα νὰ τὸ κάνω! Μὰ ὕστερα; κινδυνεύω νὰ πάθω ὅ,τι ἔπαθε μιὰ φορὰ στὸ Βόλο ὁ δικαστὴς Στελλάκης, γιατὶ ὁ κακομοίρης τόλμησε νὰ ἐκδώσῃ δικαστικὴν ἀπόφαση στὴν δημώδη. Πέρυσι στὶς ἐξετάσεις μου ἕνας δάσκαλος—γέννημα καὶ θρέμμα σχολαστικισμοῦ—ἔκανε ἄνω κάτω τὸν κόσμο, γιατὶ ἕνας μαθητὴς ἐπρόφερε τὸν ἀριθμὸ 40, σαράντα.—Τί; τί; τεσσαράκοντα! καὶ γιατὶ λέει, νὰ μὴ ξέρῃ νὰ σχηματίσῃ τὴν ὀνομαστικὴ τοῦ φλόξ! καὶ γιατὶ νὰ πῇ ὁ μαθητὴς κάνοντας μιὰ διαίρεση: καταιβάζουμε καὶ τὸ ἄλλο ψηφιό;—Ὄχι! καταβιβάζομεν καὶ τὸ ἀκόλουθον ψηφίον! Ἀκούσατε παρακάτω μιὰ ἐρώτησή του καὶ μὴ φρίξετε!

—Πῶς κάνει, παιδί μου, ὁ παθητ. παρακείμενος τοῦ ρημ. πέμπω στὴν καθωμιλημένη (!;) γλῶσσα: —Μαθ. Ἔχω πεμφθῇ.—Διδ. Ἀλλέως; (ὦ τῆς σχολαστικότητος!)—Μαθ. (διστάζοντας καὶ δυσκολοπρόφερτα:) Εἶμαι. . πεπεμπμένος!—Διδ. Γιὰ σκέψου καλύτερα;—Μαθ. Πεπεμμένος!— Διδ Μὲ πόσα μ γράφεται; (!!!)—Μαθ. Μὲ δύο— καλὰ καὶ δὲν εἶπε μὲ τρία!—Μὰ ὕστερα ποιὰ ἀντίφαση στὸν ἴδιο τὸν διδάσκαλον! ἀκούσατε:—Τί θὰ πῇ, παιδί μου, ἐννοῶ; —Μαθ. Καταλαβαίνω.—Μπράβο !!!!

Μὰ δὲν τὰ βλέπουν αὐτὰ οἱ ταγοὶ τοῦ ἔθνους;

Ἕνας ραγιᾶς δάσκαλος

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

—κ. Σ. Γ. Λάβαμε τὸ 12. Περιμένομε τώρα τὴν συνέχεια τοῦ «Ἀπὸ τὴν Ἑλλ. Πατρ.». — κ. Β. Ἀθ. Τἆλλα τὰ στείλαμε. Τὸ «πρωτομαγιάτικο» ἀφοῦ μᾶς ἦρθ' ἐξώρας, τὸ φυλάξαμε γιὰ τοῦ χρόνου.—κ. Ε. Στυλ. «Ἰλιάδα» θὰ ξαναδημοσιέψουμε στὸ φύλλο τῆς ἄλλης Κυριακῆς. Γιὰ τἄλλο, που μᾶς γράφετε, σύμφωνοι.—κ. Νῖκο Ὁ «Ρομπισῶνος» τοῦ κ. Ψυχάρη θὰ βαστάξῃ 3 - 4 μῆνες καὶ δὲ θὰ δημοσιεύεται σ' ἐπιφυλλίδα. Θὰ δημοσιεύεται μέσα στὸ φύλλο, ἀπὸ δυὸ σελίδες κάθε φορὰ κι' ἀπὸ πέντε ἕξῃ, ὅταν ὁ «Νουμᾶς» θὰ βγαίνῃ μὲ δώδεκα σελίδες. Δωδεκασέλιδα φύλλα, ὅπως τὸ γράψαμε κι' ἄλλοτες θὰ βγάζουμε δῶ καὶ μπρὸς δυὸ κάθε μῆνα.—κ. Παράξενο. Τὸν κ. Thumb τὸν ἀνάφερε ἡ «Ἑστία» μόνο καὶ μόνο γιατὶ μίλησε γιὰ τὸν Μελισσιώτη. Ἂν δὲν μιλοῦσε γι' αὐτὸν δὲν θὰ τὸν ἀνάφερε καθόλου ἢ ἂν τὸν ἀνάφερε θὰ τὸν ἔλεγεν κι' αὐτὸν προδότη, καθὼς τὸν Κρουμπάχερ· ὥστε μπορεῖ κανένας νὰ πῇ πὼς ὁ Μελισσιώτης ἔσωσε τὸν κ. Thumb καὶ μὲ γελᾶτε.—κ. Γ. Κ. Β. θὰ δημοσιευτῇ τὸ «Πετρωμένο καράβι», μὰ ἀνάγκη νὰ περάσετε ἀπὸ τὸ γραφεῖο. Θὰ σᾶς περιμένουμε τὴν Κυριακὴ τὸ δεῖλι, 4—6. —κ.Χ. Ἀργοστόλι. Εἴπαμε στὸν κ. Στασινόπουλο καὶ σήμερα σοῦ στέλνει τὰ 10 σώματα «τοῦ Κρατιοῦ» του. Τὸ βιβλίο αὐτὸ ἔκαμε μεγάλη ἐντύπωση σ' ὅλους τοὺς γνῶστες τῶν κρασιῶν ποὺ τὸ διάβασαν. Εἶναι τέλειο στὸ εἶδος του, ἔχει ὅλες τὶς τελευταῖες ἐπιστημονικὲς ἐργασίες ποὺ ἔγιναν στὰ κρασιά, ἔχει εἰκόνες γιὰ ὅλες τὶς νεώτερες μηχανὲς ποὺ χρειάζονται γιὰ τὴν ἐργασία αὐτή, καὶ εἶναι τόσο ἁπλᾶ καὶ τόσο ὤμορφα γραμμένο στὴν ἀθάνατη δημοτική μας γλῶσσα, ποὺ κ' οἱ ἀγράμματοι ταβερνάρηδες κ' οἱ χωρικοὶ ποὺ ξέρουν λίγα γράμματα θὰ τὸ διαβάζουν σὰ μυθιστόρημα καὶ θὰ τὸ καταλαβαίνουν. Τὰ βάζει μὲ τὸ τσεκοῦρι στὸ κεφάλι, μᾶς ἔλεγε κάποιος. Ἀλλὰ εἶναι καὶ ἐπιστημονικώτατο βιβλίο. «Τὰ Νέα Γεωπονικὰ» τοῦ κ. Χασιώτη, στὸ φύλλο τοῦ Μάη, ἐπῆραν καὶ καταχωρίζουν ἕνα μεγάλο κεφάλαιο ἀπ' «τὸ Κρασί».

ΒΓΗΚΕ ΣΕ ΒΙΒΛΙΟ

ΤΟΥ ΛΟΠΠΟΥ

ΔΑΦΝΗΣ ΚΑΙ ΧΛΟΗ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΗΛΙΑ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗ

Πουλιέται χαρτοδεμένο 2 δραχμὲς, (Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ Φρ. χρ. 2) στὸ γραφεῖο τοῦ «Νουμᾶ» καὶ στὸ Βιβλιοπωλεῖο τῆς «Ἑστίας».

ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ.—Εἶναι πεσμένη ἀναίσθητη στὸν καναπὲ στὴν κάμαρά της... Τρέμει τὸ κορμί της σὰν τὸ βοῦρλο... Δὲ θὰ μπορέσῃ νὰ βαστάξῃ.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ.—Δέστε.. δέστε, τώρα κατέβηκε ἡ Φιγένια μαζί μ' ἐκεῖνον στὴν αὐλή. (Οἱ ἄλλες γυναῖκες πλησιάζουν στὸ παράθυρο.)

ΜΙΑ ΑΛΛΗ.—Νά, ἐκεῖ περιμένει τὸ ἁμάξι...

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ.—Ἡ Φιγένια φορεῖ ἀκόμα τὸ νυφιάτικό της. Μόνο τὰ λουλούδια δὲν ἔχει στὰ μαλλιά...τὰ λουλούδια καὶ τὸν ἄσπρο πέπλο.

Η ΑΛΛΗ.—Δέστ' ἐκεῖνο τὸ μεταξωτό, τὸ ἄσπρο τὸ σάλι ποῦ ρίχνει γύρω στὸ κεφάλι της.

ΜΙΑ ΑΛΛΗ. —Τώρα! Τώρα! Ἀνεβαίνει στὸ ἁμάξι...

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ.—Πῶς φέγγουν τ' ἄσπρα της φορέματα στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ!

ΜΙΑ ΑΛΛΗ.—Κ' ἐκεῖνος .. χτυπάει τ' ἄλογα μὰ δὲν κάνουν μπροστά.

ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ.—Σηκώθηκαν στὰ πισινά τους, ἅμα τὰ χτύπησε.

Η ΠΡΩΤΗ.—Τώρα!.. Τώρα!.. Τὸ ἁμάξι... ξεκίνησε! (Ἀκούεται ἡ φωνὴ τῆς μητέρας.)

Η ΦΩΝΗ.—Παιδί μου!... παιδί μου!!

ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ.—Τί;.. Τὸ εἴπανε τῆς μητέρας του... τῆς τὸ εἴπανε...;

Η ΦΩΝΗ.—(Ὡσὰν κραυγὴ δυνατή.) Σωτήρη!!!

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ. — Φωνάζει σὰ λυσσασμένη. Μὰ ἐκεῖνος δὲν ἀκούει πιὰ τὴ φωνή της.

Η ΑΛΛΗ.—Τὴν ἀκούει... μὰ κάνει πὼς δὲν τὴν ἀκούει... Κάμετε τὸ σταυρό σας... καὶ φευγᾶτε.

Η ΦΩΝΗ.—(Ὑστερικὴ, ἄγρια.) Σωτήρη!!!... Ἀαάχ!

Η ΠΡΩΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ.—Ὁ Θεὸς βοηθός της. Ἔπεσε πάλι ἀναίσθητη.

Η ΑΛΛΗ. - Τὸ ἁμάξι πάει τὴν ἄκρη ἄκρη στὸ λιοστάσι... Πάει... πάει ὁλοένα.. Τώρα χάθηκε μὲς τὰ δένδρα!

ΜΙΑ ΑΛΛΗ.—Ἔλᾶτε... Ἔλᾶτε, πᾶμε.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ Α' ΠΡΑΞΕΩΣ

(Ἀκολουθεῖ)